

ELŐFIZETÉS
 HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
 VIDEKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
 HIRDETÉSEK:
 4-basos betű sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 18 fillér.
 Nyitási díj 30 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, szeptember 1.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Júdáscsókok.**
- Az elszakított magyarság.**
- Cseh-magyar szövetség.**
- Hátszónokok védelme.**
- Egy tiszta képviselőválasztás.**
- Letartóztatott szerelmesek.**
- A petrosényi bányász-sztrájk.**
- A táncosnő alsószoknyája.**
- A geszti remete.**
- Rózsai színésznő lesz.**
- Asszonyoktatás váltószédelgéssel.**
- Politikai séjournok.**
- A kisjónói bíró felfüggesztése.**
- Kaméllás hölgyek sztrájkja.**
- A csokolózás törvényei.**
- A terror pihenőnapja.**
- Cukorka helyett szublimátpasztilla.**
- Tárcsa: A kondorosi csárda vendége.**
- Írta: Keviczky László.**
- Csarnok: A gyermekek. Írta: Lengyel Laura.**

Júdáscsókok.

Arad, augusztus 31

Klofác ur Budapesten van. Informálódni jött, hogy azután a cseh-magyar barátság dokumentálásának az ország hangulata se legyen utjában. Mindenesetre rendkívül megható ez a figyelem a csehek részéről, kik még röviddel ez előtt a legszemérmetlenebb módon gyáláztak mindent, a mi magyar. Ugyanazon csehek keresik az ölelkezni vágyó magyar karokat, a kik a magyar ipar ellen olyan csunya bojkottot indítottak. Az idők különös jele ez a cseh dörgölődés, mely-

ről nem lehet biztosan megállapítani: ámitás-e a vagy politikai manőver valamelyes cseh nemzeti érdek szolgálatában?

Mindenképen nem találjuk indokoltnak, hasznosnak avagy célszerűnek ezt a tervezett fegyverbarátságot. Végeredményében nekünk csak az lehet törekvésünk, hogy saját mezőgazdaságunk és iparunk fejlesszessék. Ha ezek a közgazdasági folyamatok életerőre tesznek szert: semmi szükségünk sincs idegen támogatásra, viszonyosságra. Gazdasági fejlődésünk végcélja abban rejlik, hogy minden magyar terméket, munkát értékesíteni tudjunk olyképen, hogy ennek tiszta hozama lehetőleg a hazai gazdasági érdekkörök között osztódjék meg. Minden fillér, ami a termelés eredményéből a külföldre vándorol: csökkenti a nemzeti vagyonosodást, rontja a gazdasági mérleg egyensúlyát.

Ily körülmények között teljesen mindegy marad, hogy az a veszteség, mely behozatalunk által képződik, Bécsbe avagy Prágába vándorol-e. Ha már reászorultunk behozatalra, úgy vegyünk onnan, a hol jobb és olcsóbb az áru. Hamis politika az, melynek slágerje: inkább drágábban máshonnan, csak nem Bécsből. Az érdekelletét Béccsel szemben sem nagyobb, mint a csehek irányában: kizsákmányolási politikát folytat mindenike. Csakhogy míg Bécsben rideg lepezetlenséggel kezelik a dolgot, addig Prágában most álarcot akarnak felvenni, mely alól

édesebb a mosoly és szemérmetlenebbül lehet kiaknázni gazdasági életünk fogyatékoságát és gyengeségét. Közgazdasági szempontból ekképen teljesen oktalan az, hogy mi az egyik ellenséggel kezét fogjunk a másik ellen. Ennek feltétlen következése csak az lehet, hogy a fegyverbarát ellenség a harc alatt kiszipolyoz bennünket s azután az amugy is gyenge gazdasági életünket a másik ellenség fogja könnyű szerrel belénkfojtani.

Klofác ur politikáról is beszél. A cseheknek s magyaroknak kezét kell fogniok, hogy a nagy német birodalom eszméje ellen harcoljanak. S mert a koalíció küzdelmében ezt a törekvést fedezték fel a csehek, hát siettek a koalíciós politika pártjára állani. Nos hát, mindez alapjában hibás és téves felfogás. Mert a magyar ellenzék nem a német hegemonia ellen küzdött, nem fenyegette a nagy német eszme veszélye s így nem volt mi ellen csatasorba vonulni. A mi ellen mi küzdöttünk, az a legeslegbelsőbb nemzeti magánügyünk volt: a magyar alkotmány jogaiért és érvényrejutásukért küzdött a magyarság. Ebben pedig nem szorultunk reá a csehekre, de nem is kellett rokonszenvük se, mert végre is egy nemzet ősalotmányáért folytatott küzdelembe idegen állambeli, idegen nemzetbeli nem folyhat be, mert nem érti és nem érzi a harc jelentőségét. Bennünket nem vezetett külpolitikai aspiráció, nem is a német hadsereg és a né-

A kondorosi csárda vendége.

Írta: Keviczky László.

A vasúti sztrák idejében történt. Megakadt a közlekedés az egész vonalon. Tisztult a levegő: a gőz, a füst nem zavarta. A hírlapok is elmaradtak s az emberek kénytelenek voltak a társadalmi érintkezést felvirágoztatni, megjelölt központokban. Osszejöttek, megtárgyalták a vasutasok ügyét pro és kontra. Ilyenkor bebizonyult a hírlapok felesleges volta, mert mindenki tudott valami újabbat s annyit egyetlen hírlaphól sem lehetett volna kibővíteni. Még egy jó ódala volt a közlekedés megakadásának. Elmaradtak a hivatalos levelek s a hivatalnok ember háborítatlan élvezhette a nyugalmat. Kevesebb a dolog is, ha nem okvetetlenkednek a felsőbb hatóságok és ezért csak nem dül össze a világ... Ande semmiben sincs állandóság! A derék vasutasok ugyan jó ideig tartották magukat, de ahhoz nem elég sokáig, hogy a feltáplált valamely világrészről újabb közlekedést eszközölve feleslegessé tették volna a vasutakat — és így marad minden a régiiben...

A kondorosi csárda ebédlőtermében nagyobb társaság volt együtt. Ott találkoztak egymással a különféle hivatalos urlemberek. A hivatalokban is jobbara szünetelt a munka. Főbb hivatali előjáró felől tudva volt, hogy még a sztrájk előtt elutazott s azóta semmi hírt sincs felőle.

A segédjegyző mondta:
 — Húha én is elutaztam volna? Tegyük fel, hogy elutaztam...

— A kutyagolókat nem érinti a vasutas sztrájk — mondul a végrehajtó geromba cőzása: arra, hogy az utazáshoz pénz is kell.

— Csakhogy ahhoz semmi köze a főbírónak, — heveskedik amaz — hogy én hogyan utazom. Vssuton nem lehet hazajőnni, punktum.

A tágas udvaron rakásra gyűlt a mindenféle jármű. Volt ott hintó, bricska, könnyű kocsi, társzekér; az mind helyet kért a hatalmas állás alatt. A kifelé álló kocsirudak tömege valami jól védelmezett erősségnek tüntette fel az állást. Messze földről érkezett utasok találkoztak egymással és ismerkedtek, élénken panaszozva az utazás kellemetlenségait; mind vasúton kezdtek és így módon folytatják, vagy pedig sietnek haza, mert senki sem tudja, mi lesz ennek a vége?

A fuvarosok kedélyesen fogták fel a megváltozott közlekedési viszonyokat. Jobb jövőnek hajnalpirkedését látták a váratlan eseményekben. Felvirrad még a lónak!

— Tudnivaló volt, — mondja egy sárréti atyafi — hogy az nem tarthat így örökké — Micsoda? — kérdi a szentesi kocsis.

— Hát az a veszett rohanás, ahogy a vasut kezdte a dolgát. A poidaszó is mondja: lassan járj, tovább érsz!

— Dejszen a vasutnak semmi baja, kedves bátyám — ellenteti amaz.
 — Semmi. Hát az nem baj, hogy nem jár?!

— Nekem nem baj.
 Ezatt az utasok az ebédlőben szorultak, míg a fuvarosok etetnek, itatnak. A csárda ebédlőtermének belső berendezését megváltoztatta az ötletes Misik vendéglős. Az idegenforgalom fllendült s a jövevények mindegyike hallott már valamit a híres csárdáról s nem minden aggodalom nélkül szállt meg benne, dacára annak, hogy már virágzó község terült el a csárda környékén. Az utasok aggodalmát nem volt szabad nagy hirtelenséggel elenyészteni, illuziójukat semmivé tenni. Hadd emlegessék a csárdát, mikor elbaszálják majd otthon viszontagságos utazásukat s hadd örüljenek a szerencsés szabadulásnak!

Evégből szeleiden fel kellett idézni a multak romantikáját. Ez eléggé sikerült. Az ebéd ő felain lüggött hazafias képeket kieserítették. Kossuth Lajos, Deák Ferenc és Batthyány arcképét levették, az aradi 18 is eltűnt a barna festésű falról; ezek helyett oda került Rózsai Sándor „legsikerültebb arcképe”, Babály Gyurka „szomorú esete”, Jankó Jánosnak a „Siralombházban” című festményének olajnyomata stb.

A belépő idegen felsóhajtott, mert látta, hogy itt még eléggé fenyeget a régi idők sötét árnya...

A nyomasztó hangulat fokozódott, mikor az utas jobban körütekintett a csárda mellékén.

A sötétben gyanus alakok, sötét tekintetű legények — hárman négyen — ültek egy asztal körül. Az asztalon heverő fokok mellett

met nyelv ellen ment a harc éle: hanem igenis a nemzeti jogok érvényesülése volt a nagy munka végcélja. Amint eddig is, úgy ezentúl is önmagunk fogjuk megvédelmezni az alkotmány bástyáit, idegen erő, idegen beavatkozás nélkül.

A cseh-magyar barátságának nincs tehát sem gazdasági, sem politikai célja és oka. Gazdaságilag csak annyit változtatna, hogy a milliók nem Bécsbe, de Prága felé vándorolnának. Valami ez, mely nagyon hasznos lehet. Klofác urnak és társainak, de a mi nekünk teljesen mindegy. Politikailag pedig ez a szövetség csak szeretkezés, amelyet olyanok kezleményeznek, kik a magyar lelkesedést és hazaszeretetét saját érdekeik szolgálatában akarják kamatoztatni. Ezer év óta magunk — elszigetelve minden idegen befolyástól — küzdünk az osztrák pióca-uralom ellen: miért vegyünk nyakunkba most egy másik idegent, kiről nem tudjuk, nem rosszabb, hamisabb-e a mostaninál? Ha ugyan lehet.

Klofác ur menjen nyugodtan haza és szőjje otthon tovább ábrándjai aranyfonalát; mi nem kérünk ebből a ragyogó baráti gyengédségből, mert félünk, hogy a végén kötél lesz belőle, mely megfojt bennünket.

Az elsikkasztott magyarság.

Működnek a francia kongregációk.

Hol a nemzeti kormány?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 31.

Az e. t. lapokban jól elrejtve, az igénytelen ség szürke álarcát öltve magára, egy kis hír jelent meg, amely a következőket mondja:

A fővárosi közgyűlés százezer koronát szavazott meg az Erzsébet Örökimádás templomának az építésére. A megszavazott összeget évi húszezer koronás részletekben fizeti a főváros. A szerződés megállapításakor a főváros kikötötte, hogy a templomban és a mellette levő iskolában csak a magyar nyelvet

használhatják. Két részletet már kifizetett a főváros. Most az építés vezetősége arra kérte a fővárost, hogy a magyar nyelvre vonatkozó kikötést törölje, mert a 60.000 koronára szükség van a Pesti Házal Elő Takarékpénztár csak akkor hajlandó eszkomptálni a főváros adományát, ha a főváros a magyar nyelvre vonatkozó korlátozást törli. A tanács ma tartott ülésén teljesítette az építő bizottság kérelmét és a korlátozást törölte.

Aki nem ismeri az Erzsébet Örökimádás templomának ügyét, az igen zavarosnak és értelmetlennek találja a hírt. Legelőször annyit lát belőle, hogy Budapesten, Magyarország fővárosában megengedték egy testületnek, hogy ne magyarul tanítson. De ez is elég. Sőt sok, nagyon sok is arra, hogy az ember vére hullamokat verjen.

De még felháborítóbb az, ami nincs meg ebben a hírből.

Annak idején, mikor a francia szerzetesrendek távozni kényszerültek hazájukból, a magyar lapok előre tiltakoztak az ellen, hogy a Franciaországból kiözönlő szerzetesek, apácák Magyarországot elárasssák. Azok, akiket illet, mindjárt frissiben le is tagadták még azt a szándékot is, hogy a francia szerzeteseket ide telepítsék.

De aztán a szerzetesek mégis csak megérkeztek és csak azt vettük észre, hogy itt vannak, kíséretükbe mindazzal, amire nekünk magyaroknak a világon legkevesebb szükségünk van. Majd meg is mozdultak és kiléptek a nyilvánosság elé. Templom és iskolaépítésre kértek engedélyt a fővárostól. Nemcsak engedélyt, hanem pénzsegélyt is. Az engedélyt megkapták s ez ellen nem emelt szót senki sem. A pénzt is odaadták nekik. Nem csekély összeget kaptak a francia szerzetesek — a Mária Repatriatrix rend fiai — hanem kerek százezer koronát.

Százezer koronát egy várostól, melynek lakóit élelmiszer- és lakásügyeire valósággal megfosztja a megélhetés lehetőségétől. Azt hisszük, a jó Isten szívesebben néz le az olyan városra, ahonnan kevesebb templom csucsa szegődik az égnek, — de a lakói emberi életet élnek.

A főváros ekkor, hogy megvédje magát a minden oldalról felhangzó vádak ellen, azt

mondta: Nem árt, ha ezek a szerzetesek iskolát építenek, olyan telek iskoláig úgy sincsen nálunk. Egy magyar iskola mindig elkel. És hogy az iskola magyar legyen, arról gondoskodunk. És a főváros kikötötte, hogy a templomban és az iskolában is: csupán a magyar nyelvet szabad használni. Mind-nütt széles a földön természetesen volna ez. Budapesten vívmány számba ment, amelynek örvendenünk kellett.

Most már vége ennek a szerény örömnünknek is. A francia szerzetesek — világos — nem lehettek megelégedve ezzel a kikötéssel. Az iskola csak akkor lett volna az ő iskolájuk, ha nem magyarul taníthattak volna benne. Nos, ki tudják eszközölni, hogy ne magyar iskola legyen az, amelyhez a magyar főváros százezer koronával járul hozzá.

Hogyan-miként történt ez: egyelőre titok. A kultuszminiszteriumnak kell ezt kiderítenie, mert minden magyar ember elvárja, sőt megköveteli a kultuszminisztériumtól, amelynek hatáskörébe tartozik a dolog, s amely bele is szólhat az ügybe, hogy felemelje tiltakozó szavát az ellen, ami megeshetett.

Várjuk a hivatalos nyilatkozatokat, melyeknek el kell hangzaniuk. Különböben a nemzet igaz magyar érzésű polgársága megdöbbenve látná, hogy ügyei és érdekei hulllen sáfárok kezébe vannak letéve.

Cseh-magyar szövetség. Klofác Budapesten.

(Magyar kereskedők a cseh gyárosokhoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 31.

Egy idő óta — különösen a kormánypárti lapokban — mind több szó esik a cseh-magyar barátkozás tervéről. A barátkozás most már nemcsak cikkeknek anyaga, hanem politikai utazásokkal is összefügg. A minap dr. Kovács Ernő, a koalíció egyik képviselője Csehországba utazott s keresett kapcsolatot a cseh politikusokkal, most pedig Klofác, a cseh radikálisok vezére több szláv képviselő kíséretében ugyancsak politikai járatban, Budapesten időzik.

széles nyaku borosüvegek. A helyiséget homályba borította a makrapipák fojtó füstje.

Egy úvidéki utas, ki kénytelen volt Gyomán a vonatról leszállani s most kocsin igyekszik Vásárhely felé élete párjával együtt, a folyosón jövet bepillantott a séntésbe.

— Kik azok a legények, korrsmáros ur, ott az ivóban?

— Nem tudom én, kérem szépen, bejöttek szegények, ide mindenki bejöhet.

— Mért mondja, hogy szegények?

— Hát hogy dologidőben ráérnek!

No ez nem valami megnyugtató. Meg is kérdezte mindjárt:

— Messzire van Orosháza?

— Ahogy vesszük, kérem; éjszakára meszes van, de ha az ember reggel indul, észre sem veszi, amint oda ér.

— Hm, hm. Hát lehet itt szállást kapni?

— Hogyne, kérem szépen, hisz ez szálloda is.

— No majd meglátjuk, mit csinálunk. Remélem, hogy biztos helyen vagyunk?

— Afelel nyugodt lehet uraságod.

Azonban úgy látszott, hogy még sem volt eléggé nyugodt és kedve lett volna sietni tovább. Az ebédidőben levő társaság élénk csevegése mégis megnyugtatta. Urlemberek voltak ott együtt; nincs aggódásra semmi ok.

A vidám társaság csevegését most egy újabb vendég érkezése megzavarta.

Rokonszenves arcú, ősz haja és szakállú öreg ur lépett be. Udvariasan köszönté az úri társaságot és szerényen helyet foglalt egy asz-

talkánál, minek utána kalapját és botját elhelyezte. A hozzásiető vendéglősnél pohár sört rendelt.

— Az ember tele szedi magát porral ilyen hosszú uton, — mondá — azt hiszem, hogy jól fog esni egy pohár sör. Adjon csak a kocsisomnak is, Koczó Andrisnak hívják, egy korszóval.

Az öreg ur azután körülnézett a teremben; vizsgálódott, mintha minden a legnagyobb mértékben érdekelné. Majd a vendéglőst szólította.

— Vendéglős ur, kérem csak egy percet.

— Itt tartassék parancsolni.

— Ez ugye a régi csárda?

— Oh igen, kérem, a leges'egregőbb, csak hogy át van alakítva, de ugyanaz...

— És hát — szól tovább merengve, kisére halkabban — meg van még a nagy kémény?

— Hogyne, kérem, a nagy kémény, a betyárok buvóhelye? Megvan a maga valóságában. „Szakkasztott” ugyanaz, sőt...

— Szeretném megtekinteni — vág a buzgólkodó vendéglős szavába az idegen öreg ur, — ha lesz szíves megmutatni.

— Kérem szépen, a legnagyobb örömmel, csak tessék jönni velem, most éppen fent van a padlás, izé, akarom mondani: most is ott van, ahol ezelőtt. (A vendéglős megszokta, hogy az utasok kedvében járjon s ezért néha tulbuzgó.)

El is indultak nyomban a kondorosí nevezetesség megtekintésére.

A csárda nagy kéménye valóban titokzatos építmény. A padlásan hatalmas, nagy tömeget

képez. Egy kicsi szobát alkot, melyben állítólag 8 ember kényelmesen elfér. A hagyomány azt tartja, hogy a betyárok buvóhelye volt, mert ha éppen megszorították őket, hisz a csárdával szemben volt a zsandárlaktanya, a mostani községháza, akkor már a konyhából szépen felmenekülhettek a kéménybe, mert gondoskodva volt holmi kapaszkodókról és felhágókról is. Sőt a konyhában egész a földig vezető kéményből csapóajtón át a pincébe juthatott a biztonságát kereső, zaklatott szegénylegény. Ezenkívül egy szűk folyosó is szélességben keresztül vezetett a csárda belsején. A folyosó fölötti boltozat végén nyílás volt a padlásra; csak olyan két arasznyi. Létra nem kellett, mert a folyosót elzáró végső falból kidomborodott egy pillérnek alakja, tagolva erkélyszélekkel, mintha csak építési díszről volna szó; pedig azon is a padlásra juthatott egy ügyes legény.

Amde ezek a nyomok lassan mind eltűnőznek. Most a csárda nem féltelmes többé, inkább a volt zsandárlaktanya lett ilyené, mert ott vetik ki az adót...

A vendéglős tehát készségesen felkísérte a rokonszenves öreg urat a padlás feljárón. A rozoga lépcső felső fokán visszafordult az idegen kérileg, kezét a vendéglős vállára téve, szót:

— Ha nem veszi rossz néven vendéglős ur és nem bizalmatlan velem szemben: engedje meg, hogy már most magamra maradjak. Nem vagyok itt tájékozatlan. Majd később talán elbeszélék valamit. Szeretnék magánosan eltölteni

A P. N. egy munkatársa beszélgetést folytatott Kiofáccal utjának célja felől.

— Természetesen politikai természetű az utazásom — felelt az újságíró kérdésére Kiofác. — Információkat kell szereznem erről, milyen a helyzet Budapesten. Néhány napig, *Szofia-ban és Belgrádban* voltam s most *Zigrába* n azom. Magától értetődik, hogy Budapesten stációt tartok, hogy a mi közös ügyeinkről beszélgessek itt. Hogy mik a mi közös ügyeink? Nagyon sok van ilyen az én szememben s nagy megnyugvással veszem tudomásul, hogy a mostani politikai rendszer alatt Magyarországon is vannak politikusok, akik ezt beismerik. Mi csehek és a magyarok alapítottuk a monarchiát olyan érdekek szolgálatában, melyek reánk és a magyarokra egyformán fontosak voltak, hogy védekezzünk nyugat ellen. Már akkor öszönszerűen beláttuk a nagyobb alakulások értékét. A közös érdekek most is fenforognak. A *pangermanizmus* veszélyesebb, mint valaha. Meg kell végre állapítanunk, mire képes a germán erő a Balkánon és Kisázsziában és természetesen Ausztria-Magyarországon. Ha Csehország ebben a küzdelemben a németiséggel szemben bukik, ez nagy veszedelem Magyarországra is. Mi nem csinálhatunk néhány napra szóló politikát, hanem a jövőről kell gondoskodnunk. Egyedül a csehek politikailag győznek, anélkül is inkább, mert Bécs a Kelet felé gravitáló német törekvések szolgálatában áll. Nekünk ebben az irányban kell a magyar politikával kötendő politikai alliance-ra támaszkodnunk.

— Mi a célja a mostani budapesti időzésének?

— Egyszerűen — informálcodom.

— Értesített valakit az érkezéséről?

— Senkit sem értesítettem.

— De érintkezésbe lép most a magyar politikusokkal?

— Természetesen, fel fogom őket keresni, sajnos, hogy nagyon kevés van Budapesten. Én különben nem egyedül jöttem, velem van több horvát képviselő és *Lvonics*, a szerb sajtóiroda főnöke is.

— Utazása természetesen összefüggésben van néhány magyar képviselő legutóbbi prágai tartózkodásával!

— Szó sincs róla. Nem is tudtam erről, csak tegnap hallottam Belgrádban.

— Mitéppen gondolja el képviselő ur a cseh-magyar barátságának valami formában való kialakulását!

— Ezt előbb a magyarokkal meg kell beszélnem. Az bizonyos, hogy nagy kérdésekben diákpolitikát nem folytathatunk. Tudjuk, hogy több gazdasági kérdésben van közöttünk ellentét. De ez sem olyan veszedelem, mint ahogy néhány budapesti politikus gondolja. A gazdasági konkurrenciát nem annyira a cseh, mint a német ipar érzí. És még egyet. A magyar tulajdonmozgáomból az osztrák ipar ellen a cseheknek csak előnyük lehet, ha nem a német oldalon angazsálják magukat. A kérdés politikai oldalát tekintve: nekünk tisztán stílián nyúlni kell, hol közösek a mi érdekeink, hol nekünk a magyar politikát, s hol a magyaroknak a cseh politikát támogatniuk.

— Mi tehát az skció végcélja?

— A monarchia reorganizációja.

— Politikailag és közjogilag tervezik ezt a reorganizációt?

— Igen. Nekünk is, a magyaroknak is le kell kötnünk egymásnak kritikus pillanatokra az aktív segítséget. Ez persze, generációkra szóló politika.

— Gondolja képviselő ur, hogy a volt magyar ellenzék, amely tavaly csakugyan árukt el cseh-barát hajlandóságokat, mint guvernementális párt és megőrzte ezeket a szimpátiákat?

— Cseppet sem áttatom magamat illuziókkal. De nem is dolgozom márol holnapra. Néhány év alatt a meg nem értett eszméknek is lehet visszhangjuk. Most elég, ha sikerül Magyarország és Csehország közt a közös érdekeket megvilágítanunk. Az igazi cél persze a teljes *trializmus*.

— Képviselő ur pártja megbízásából időzik Budapesten?

— Igen. Régi terv, hogy ha időnk van, informálódni fogunk Budapesten. Ezért voltam már tavaly is itt. Mindig őszintén és világosan cselekedtünk, hiszem, hogy ennek volt annyi hatása, hogy itt kis bizalommal fogadnak. Már az a körülmény, hogy Budapesten és nem Bécsben szerzem meg az értesüléseimet, szintén eléggé meg sem becsülhető.

— Lesz ennek az arciónak visszhangja a bécsi reichsráiban is?

— Természetesen.

Kiofác még hangsúlyozta, hogy a legsürgősebb megbeszélésnél közt ott van a *Balkán-kérdés és Peseva Hercegovina* kérdése. A beszélgetés végén a szobába lépett *Mandics* triestli horvát képviselő is, aki szintén Kiofáccal együtt érkezett Budapestre. Nagy érdeklődéssel vett részt a társalgásban és hangsúlyozta, hogy nagy szerencsétlenség, hogy a magyarok is, a horvátok is egymásról mindig béc i forrásból szerezték az információkat. Kiofác szombatig marad Budapesten.

A szövetkezés eszméje a gazdasági téren is hódít. A prágai *Hlas Naroda* jelentése szerint az *Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés* átiratot intézett a csehországi nagyiparosok egyesületéhez, amelyben felszólította őket, hogy lépjenek érintkezésbe közvetlenül a magyar kereskedő világgal és a magyar fogyasztó közosséggel. Ily módon lehetségessé válnék a bécsi közvetítő kereskedelem kiküszöbölése. A cseh egyesület közölte tagjaival a magyar egyesület átiratát s a csehországi textiliparosok egy része hajlandónak nyilatkozott arra, hogy *Budapestre utazik* és közvetlenül érintkezésbe lép a magyar kereskedőkkel. A *Hlas Naroda* szerint *Kovacs* Ernő dr. prágai tartózkodása hasonló dologgal van összefüggésben, de úgy látszik, nem szonoz ezzel a mozgalommal.

Letartóztatott szerelmeseik.

(Brassótól — Budapestig.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától.

Arad, augusztus 31.

A brassói rendőrség tegnap távirati úton megkereste a budapesti főkapitányságot, hogy tartóztasson le egy szőkevény szerelmes párt, akik valószínűleg a főváros felé vették útjukat. A táviratban el volt mondva, hogy egy fiatal ember megszöktette egy brassói vendéglős leányt, amire az feljelentést tett a rendőrségen.

Két detektív a szőkevények személyleírásával kiment a keleti pályaudvarra, hogy a Brassóból érkező vonatot bevárják. Amikor a vonat berobogott a pályaudvarra, a detektívek az utasok között felismerték a megszöktött szerelmes párt. Egy harmadik oszályu kupéból szál-

néhány percet s annak bizonyosan nincs is elegendő ideje. Térjen vissza vendégeihez; én el fogok igazodni magam is. Fogadja fáradozásáért ezt a csekélységet.

Ezzel valamit nyomott a vendéglős markába, aki érezve, hogy a kezében levő tárgyacska kicsi, kerek és elég súlyos, a legnagyobb előzékenységgel hátrált s átadta a hozott gyertyát is a valóban derek idegének.

— Kérem, kérem, csak tessék. Mindjárt az első kémény. Méltóztassék csak mulatni, ameddig jól esik.

— Köszönöm, köszönöm szíves előzékenységet.

A padlásról leérkezett vendéglőst már csakugyan keresték. Újabb utasok érkeztek. Előkelő társaság: három ur és nő, egy urnak kíséretében.

A hölgyek lefátyolozottan, de kettő közülük így is fiatalnak és bájosnak látszott. Az ur társaság azonnal helyet készített a hosszú asztal egyik végén s a vendéglős ismét nagy készséggel állott előkelő vendégeinek szolgálatára. Az uriember ebédet rendelt, megtárgyalva vendéglőssel, mit és hogyan óhajjt.

A kéménylátogató öreg urat egyszerre elfelejtették. Csak a jegyző kérdezte, hogy „hol hagyta az öregot?” — de már a nagy sürgősben a felelet elmaradt.

Az öreg ur pedig nem is tért vissza többé. Elment. Senkisémet vette észre, mikor a kocsija kirobogott a csárda udvarából. Hiszen minden percében jöttek-mentek, mert nagy volt a forgalom. Azóta sem volt olyan. Legfel-

jebb, ha vasár van valahol a szomszédban. De nem olyan az!

Aznap szóba sem jött többé. Csak másnap firkászta a jegyző: „Ki lehetett az a tisztos öreg ur? — szeretném tudni.”

— Tyhű! a kis kését! Az még tán most is ott van a kéményben! — szól a vendéglős ijedten.

— Dehogy, hiszen elment! — mondja a vendéglősné. — Nekem fizetett két pohár sörért egy forintot s azt mondta, hogy szelnie kell s el is utazott.

— Merre ment?

— Ki az udvarból, mit tudom én?

— Menjünk a kéménybe, — szól a vendéglős rosszat sejtve.

Fel is mentek mind, ahányan már ott voltak. A padlásajtóban benne volt a kulcs, a kémény vasas ajtaja nyitva.

— Hamar a gyertyát!

A harmadik szál gyufával végre sikerült meggyújtani a gyertyát s belevilágítani a kéménybe. A kémény üres volt, mint egyébkor is.

— Hanem nini! Micsoda törmelék ez? Hát ez a nagyfejű szeg? Ez gyanús!

— Hát az a lyuk a falban? — folytatja a jegyző.

— Azám, lyuk. Azelőtt nem volt?

— Nem am. Ez valamit jelent, — szól a megdöbbenet koresmáros.

A falban csakugyan jókora fülke volt, mint-ha valami tárgynak szolgált volna rejtekl; éppen egy ládikó lehetett benne, így mutatták

a nyomok. A szélesfejű, rozsdás szeg, pedig jelezhetette a rejteket.

— Azért adott az nekem egy aranyat, — sóhajjt a vendéglős — hogy magára hagyjam.

— Hol az az arany? — kérdik mindenfelől.

— Itt van, 10 koronás.

— Erre már iszunk — szól a végrehajtó.

— Itt nincs mit keresni, menjünk.

Ott is hagyták a kéményt, mely most már egy ismeretlen történet titkát tovább őrzí.

Történt ugyan még nyemozási kísérlet, telefon útján folyt a kérdezősködés a szomszédos községeknél: láttak-e ilyen és ilyen fogatot, meg egy öreg urat. Sok helyről az volt a válasz, hogy olyat gyakran lehet látni. . . De hát ki is gondolná, hogy ezuttal arról van szó, hogy a kondoros híres csárdának egy titka elveszett örökre.

— Hisz ha még egyszer a szemem elé kerülne, — sóhajjt a buslakodó vendéglős — megismerném ezer közt is!

— Hát aztán mi volna?

— Mi? Hát megkérdezném: mi volt a ládikóban?

— Azt felelné, hogy az titok; annyit pedig most is tudunk!

Allj meg utas a kondoros csárdánál s nézd meg a nagy kéményt, mely el nem árulja titkát . . .

tak ki a perronra, a mikor a rendőrség emberei odaléptek és felhívták, hogy kövessék őket a főkapitányságra. A fiatal pár megijedt, az ifju tiltakozni is próbálkozott, de látván, hogy a dolognak fele sem tréfa, engedett a detektívek szigorú felszólításának és a térség megindult a Zrínyi-utcai palota felé.

A fiatal ember, akinek *Weiner Izsák* a neve és bölcsészettanbaligató, Brassóban töltötte a vakációját ott lakó rokonainál. Itt ismerkedett meg K. Ilonkával, egy brassói vendéglős leányával. Udvarolni kezdett neki, aminek az lett a vége, hogy a két ifju sziv egymásba szeretett. Miután a leány apja nem jó szemmel nézte *Weiner Izsák* udvarlásait és egy napon kiadta az útját, a szerelmesek elhatározták, hogy egymásról lesznek és megszöknek.

A letartóztatásról a főkapitányság nyomban sürgönyözött a brassói rendőrségnek, amely azt a választ küldte, hogy a szökevényeket tartsa fogva a leány hozzátartozóinak megérkezéséig. Amíg ezek Budapestre érkeznek, a főkapitányságnak gondoskodnia kellett a pár elhelyezéséről. Miután a szökésért cellába nem lehetett zárni, K. Ilonát az ellenőr szobájába tették, lovagját pedig az őrszobába tették éjszakára.

Igy különváltan busongtak egy ideig. A leány epesztette magát a párja után, kinyitotta szobája ablakát s mélyen tekintett ki a fekete éjszakába. Egyszerre egy ismerős hang ütötte meg a fülét:

— Ilonkám, drága jó angyalom . . .

*Weiner Izsák*nak egy hangos sóhaja volt. Vagy egy félórál zavartalanul sugtak bugtak így. Egy rendőr éber szeme azonban észrevette az enyelgést és rájuk szólt.

Az ifjut bántotta a dolog.

— Hiszen nincs hová lehajlanom a fejemet, miért nem engedi meg, hogy így üzzük el a fogság unalmát.

A leány megsajnálta szerelmesét:

— Izsák, jöjjön maga is aludni!

Természetesen, a posztoló rendőr ebbe sem volt hajlandó belemenni. Hajnal felé Ilonka rimánkodni kezdett:

— Jaj, csak az apám ne jönne el értem. Olyan szigorú ember, biztos, hogy megpofoz . . .

Az öreg nem is jött el a leányáért, hanem a másik, idősebb leányát küldötte fel Budapestre. A nővér ma meg is jelent a főkapitányságon, átvette a megszökött leányt, amire szabadon bocsájtották *Weiner Izsák*ot is. Csakhogy az ifju most már rettenetesen meg volt akadva. Nem volt pénze visszautazni Brassóba, de erre úgy segített magán, hogy a megszöktetett leány nővérétől kért kölcsön utiköltséget.

Háziasszonyok védelme.

(Egy érdekes cseléd-ügy.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, augusztus 31.

Ahány nagy város van Magyarországon, — mai t. i. olyan nagy város, melynek élete is nagyvárosi jellegű, mindegyikben állandó a panasz az örökéletű cselédmizériák miatt. Az *aradi* háziasszonyok is erősen érzik ezeket a bajokat, amelyekre mindeddig nem sikerült orvososságot találni. Aradon, ahol drága pénzért sem kap az ember cselédet s ahol napirenden vannak olyan esetek, hogy a már leszerződött szobacikák vagy szakácsnők jobb fizetésért felmondás nélkül új helyre állanak be, különösen érdekes az az eset, melyből kifolyólag a cseléd és gazda közötti jogviszonyt egy bíról ítélet határozottan újszerűen szabályozta.

Budapesti tudósítónk táviratozza:

Erdekes, elvi jelentőségű ítéletet hozott ma

a budapesti kir. büntető törvényszék felelővitéli tanácsa. Egy uriaszony panaszt emelt csalás vétségére címén *Gyurics Anna* nevű cselédje ellen azért, mert az azzal az ürügygel, hogy vidéken lakó édes atyja nagybeteg, kiépett a szolgálattól. Pár nap múlva az uriaszony táviratot kapott a lánytól, melyben az tudatta, hogy atyja meghalt s így vissza nem jött szolgáltni. Kérte egyúttal asszonyát, hogy testvérének adja oda cselédkönyvét s március 1—12 ig járó megszolgált bérét. Az uriaszony ezt meg is tette. Később azonban megtudta, hogy *Gyurics Anna* csak azért hagyta el szolgálati helyét minden felmondás nélkül, mert egy másik helyre magasabb bérért szerződött el. Tekintettel arra, hogy a lány éppen a nagymosás előtt ment el s így helyette napszámosnét kellett fogadnia, a leány eljárását csalásnak minősítve, feljelentette. A büntető járásbírósa előtt az ügyész megbízott tekintettel arra, hogy a leány csak megszolgált 12 napi bérét vette fel, így jogtalan vagyoni hasznot magának a volt úrnő jének kárt nem okozott, a vád képviselőt nem vállalta s a bíról a leányt a pótmagánvádló elterjesztése után felmentette. A törvényszék felelővitéli tanácsa ma tárgyalta ezt az ügyet s miután Bíról dr. ügyész ma a vádat átvette, a bíróság megsemmisítve a járásbírósa ítéletét, *Gyurics Annát* csalás vétségéért 8 napi fogházra s 10 korona pénzbüntetésre ítélte. Időkezelésében a bíróság kimondta, hogy a leány ravasz fondoriata következtében az uriaszony kárt szenvedett az által, hogy a felmondási idő betartása nélkül kilépett cselédje helyett napszámosnét kellett fogadnia a házimunka elvégzésére. Az ítélet, mely nagy feltűnést keltett, jogerős.

Egy tiszta képviselőválasztás.

(Az első petíció-tárgyalás.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, augusztus 31.

Az utolsó képviselőválasztások óta ma volt a Kurián az első petíció-tárgyalás. A csacai mandátum ellen beadott támadó kereset került ma sorra. A kerületben *Gyuriss Emil* dr. néppártit választották meg, akinek előbb *Popper Ármán* báró volt az ellenjelöltje, alkotmánypárti programmal. Közvetlenül a választás előtt azonban báró *Popper*, mert a kerületben állítólag folyt felekezeti izgatást veszedelmesnek látta, visszalépett és *Szendrey Mihály* függetlenségi lépett a helyébe. De így sem sikerült a néppárt jelöltjét megbuktatni: *Gyuriss 374 szótöbbséggel* képviselővé választották.

A mandátumát megtámadták a báró *Popper* választól, akik utóbb jórészt mind *Szendreynek* a táborába jutottak. Petíciójuk a törvényben tiltott cselekményeknek ugyszólván minden fajtáját feleleli. Vádolják *Gyuriss*ot *stetéssel és itélással, vesztegetéssel, nemzetiségi izgatással*, továbbá, hogy a keresztény választókat a *kegyeserek elvonásával* fenyegették. De tudták a pánasz szerint terrorizálni a zsidókat is, akiket azzal kényszerített a *Gyuriss* párt a hozzája való csatlakozásra, hogy különben „Keresztény fogsztási szövetkezeteket” és korcsmákat fognak nyitni. Így aztán, amint szintén a petíció mondja el, nemcsak a néppárttal szavazott a zsidóság jó része, de azt is megtették egyes zsidó választók, hogy *Jézus* képével ellátott zászlókat vittek a kortesmenetben.

A mai tárgyalást *Sebestyén Mihály* kuriali tanácselnök vezette, előadóként *Lábán Lajos* dr. bíról szerepelt. A petícionálókat *Newmann* Arpád budapesti ügyvéd képviselte, a megtámadott választásnak a védője pedig — ami szintén némi pikantériát ad a dolognak — *Aigner*

Adolf érsekújvári takarékpénztári titkár. *Aigner* ugyanis, a néppárti mandátum védője, maga is zsidó, ügyvédi diplomája pedig nincsen. A kuriali bíróságról szóló törvény tudvalevőleg nem kívánja meg a védőtől az ügyvédi képesítést és *Aigner* sok sikerrel töltött be már a múltban is hasonló tisztet.

A védő első sorban alaki kifogást tett a petíció ellen, de azt elutasította a bíróság. Ezután az érdemleges tárgyalás vette kezdetét. Az első vád az, hogy a választás napján, 1906. április 30-án, a zakopcei és csornei választók két egyházi lobogó alatt vonultak be Csacára, ahol a szavazás folyt. Ezekon a lobogókön is rajta volt *Jézus* szive és a tömeget maga *Gyuriss*, az utóbb megválasztott képviselő fogadta. A csacai választók ezekkel a szavakkal fogadták a vidékieket: „Itt hozzák a szent zászlót!”

A petíció szerint *Gyuriss Skaiton* a tót választókat segátta a magyar állampolitikai egység ellen. Ott együtt volt ugyanis a jelölttel *Badik* József ottani plébános, aki izgatás miatt már fogházat ült s érdekében tartott beszédében a következőket mondotta:

Ha megválasztjátok dr. *Gyuriss*ot, úgy megszűnik a tótok elnyomatása, tót lesz a közigazgatás, iskola és bíróságot. *Badik* plébánosnak *Gyuriss* adta át a szót, s maga együtt járt vele a hívekhez s a jelölt magásvá tette *Badik* panszláv elveit. Ezt a körülményt bizonyítani akarják a petícionálók két állomásfőnökkel és *Bernyocs István* csacai plébánossal, mint akik dr. *Gyuriss* és *Badik* közötti megállapodásnál jelen voltak.

Badik és káplánja *Brestyánszky János* felhívták a lakosságot, hogy a ki nem szavaz *Gyuriss*ra, attól a gyónást még a halálos ágyon is megtagadják.

Az egyházi zászlókkal is történt visszaélés. *Gyuriss* pártj: két tempomi lobogót szerzett, a melyekkel bejárták a vidéket és a szent zászlóra való hivatkozással buzdították a választókat. Nagymérvű etetés és itatás történt még *Csernén*, *Ó Besztercén*, *Horallcán*, *Turkován* és *Olesznán*.

A petícionálók ez alapon kérik *Gyuriss* Emil dr. képviselő mandátumának megsemmisítését s *Szendrey Mihály*nak képviselővé való ki mondását avagy új választás elrendelését. A tárgyalást holnap folytatják.

A petrozsényi bányászsztrájk. Véres zavargás.

(Beszélgetés a munkásokkal.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 31.

A petrozsényi bányászsztrájk még mindig nem ért véget, sőt napról-napra veszedelmesebbé lesz. A sztrájk tanyája állandóan zajos a munkások ezreitől, akik nagy reménységgel néznek küzdelmük elé és biznak a sikerben. A rend fentartására nagyobb számú katonaság és csendőrség érkezett még tegnapelőtt *Déváról* *Petrozsényba*. A mai napig nem volt ugyan szükség rájuk, ott létük azonban ma üdvösnek bizonyult, amennyiben sikerült elfojtaniok egy kezdődő zavargást, még mielőtt az nagyobb hullámokat vetett volna.

Hogy honnan kapják a munkások a sztrájkhoz szükséges pénzt, afelől különböző hírek szállingóznak. Kósza hír szerint egy dus gazdag földbirtokos segíti őket. Ez a hír azonban valószínűleg alap nélkül való.

Az *Aradi Közlöny* petrozsényi tudósítója tegnap személyesen kinn járt a sztrájk-

tanyán és beszélgetett a sztrájk vezetőivel. Tudósítónk utjáról az alábbiakban számol be:

(Ay öregek.)

Kissé kellemetlen volt az utam a sztrájk-tanyára. Tudtam, hogy a sztrájkolók nem a legnagyobb bizalommal fognak fogadni, sőt esetleg az igazgatóság spiclijét látják bennem, ami nem a legkellemesebb dolog. Ugy is volt. Egyesek ugyan barátságosan fogadtak, de számosan voltak, akik fenyegető tekintettel néztek rám. Hangosan ugyan nem adtak a sztrájkolók nemtetszésüknek kifejezést, de a hátam mögött sűrűn hallottam, hogy:

— Spicli! Ki kell dobni!

Sztrájk-tanyáin, a társaság tu'ajdonát képező völgyet választották a sztrájkolók. Ott tartózkodnak egész nap. A hangulat általában lelkes. Itt ott azonban diszsonáns hangok is hallhatók, persze csak titokban, suttogva. Az öregebb munkások közül sokan kételkednek abban, helyes volt-e a sztrájkot megcsinálni. Sokan visszamennének már a munkába, de a heves vérű fiatalok utjukat állják. A fiatal munkások bizva-biznak a győzelemben és épen ezért halált kiáltanak mindenkire, aki a sztrájkot megtörni merésze. Beszédbe elegyedtem egy öregebb munkással.

— Kik csinálták a sztrájkot?

— Kettőn uram. Egy Gábor nevű mozonyvezető és Magyaros József munkás.

Megkérdeztem a sztrájk okát. Az öreg a vállát vont.

— Nem tudom bizonyosan uram. Lehet, hogy azért, hogy visszaállítsák a feloszlott munkásvédőszövetséget, de lehetséges, hogy csak boszu műve az egész.

— Hogy érti ezt? Kinek állhat érdekében, hogy megbosszulja magát?

— Nem tudom uram, nem tudom, — válaszolt szomorúan az öreg. — Sokat beszélnek itt. Azt is mondják, hogy a sztrájkhoz a pénzt egy gazdag földbirtokos adja, aki képviselőjelölt volt, de épen a bányatársaság erőszakossága folytán bukott meg.

— Ki az a földbirtokos? — faggattam kíváncsian.

— A nevét is megmondhatnám, de nem mondom. Jómagam nem hiszek benne. Nem bolond senki, hogy ilyenre adja a pénzt, Nincs ennek semmi célja. Bajosan hiszem, hogy az igazgatóság engedni fog. Ők gazdagok, jobban kibírják. Egyszerűen bezárják a bányákat és akkor elmehetünk koldulni. Hogy ez a földbirtokos — ha ugyan most segít — akkor is segíteni fog-e, ez nagyon bizonytalan. En már munkába állítottam volna, de a fiatalok nem engednek. Nagyon fenyegetik az embert. Talán még az életem se volna biztos.

— Majd csak véget ér ez a sztrájk is, mint annyi más — biztattam az öregt és elbucuztam tőle, hogy a sztrájk hívtól kérjek felvilágosítást a sztrájk okáról.

(A fiatalok.)

Egy izmos, szélesvállú fiatal munkás került elé. Szemében biztató tűz lobogott: a szent hit a győzelemben. A hangja is erős, biztos, férfias hang. Amit mond, azt határozottan mondja. Kissé gyanakvólag nézett reám.

— Meddig sztrájkolnak még? — kérdeztem tőle.

— Mi köze hozzá az urnak? — szólt kissé durva hangon.

— Ne féljen barátom, — válaszoltam mosolyogva — nem vagyok az igazgatóság spiclije.

Még egy furcsa tekintetet vetett rám, majd pedig megoldódott a nyelve.

— Uram, mi a biztos győzelem tudatában

mentünk a harcba és megvívjuk azt az utolsó lehetünkig. Nem engedünk, engedjenek az urnak. Ugyis eleget keresnek rajtunk évente. Adják meg a mi legszentebb jogainkat. Ne vonják meg tőlünk ezt a jogot, hogy tömörülhessünk. A sztrájkot nem egy ember, nem is két ember csinálta, hanem valamennyien, egyöntetűen készítetük elő. És ismétlem, nem engedünk. Inkább pusztuljunk el éhen, semhogy ők diadal-maskodjanak.

— És a családjaik? — kérdeztem.

— Nekem nincs még családom. Mostanában készülök a nősülésre. A többiek, akiknek családjuk van, éppoly gondolkodnak mint én. Nem engedünk, nem tágitunk.

— Az öregebbek más véleményen vannak, — csitítottam a felhevült embert.

Vad szikrák pattantak ki a szeméből. Okólba szorult a keze.

— Nem az öregek, — kiáltotta dühösen — az árulók! Az öregek nem beszélhetnek így. Ok tudják legjobban az igazukat. Nem is bíszem, hogy bárki is másképp beszélt volna, de aki másképp beszélt, az áruló.

— Mit kérnek az igazgatóságtól?

— Nem kérünk, hanem követelünk. Követeljük az eddigi 8 korona 20 fillér helyett a négy koronás munkabért és az 1 korona 60 fillér napszám helyett a két koronás napszámot. Főleg azonban a munkásvédő szövetség visszaállítását követeljük. Ehhez jogunk van. Mindenki szervezkedik, csak mi álljunk gyámoltalanul a világon.

— Sokan dolgoznak?

— De hogy is. A sztrájkőrök megkapják büntetésüket. Nem állok jól az életükért. Az igazgatóság szombatra ígerte a választ. Hanem teljesítik követeléseinket, hát tovább sztrájkolunk. Csukják be a bányákat...

Eh' hagytam a sztrájk-tanyát. Elmenőben félfüllel hallottam a gyanúsításokat.

— Ez spicli, az igazgatóság bérence...

(Véres összeütközés.)

Dévről táviratozzák: A Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársaság bányáiban sztrájkoló bányászok között szerfölött elkeseredett a hangulat. A bánya méhében ma valóságos harc fejlődött ki a sztrájkoló és a dolgozó munkások között. Az éjjel ugyanis a sztrájkolóknak egy nagyobb csoportja a Deák-bánya egyik légaknáján égő fáklyával leereszkedett a bányába. A vakmerő munkások fáklyája az egész bányát felrobbanhatta volna, ha egy munkás, aki idejekorán észrevette a veszedelmet, a fáklyát el nem oltja. Az így támadt sötétségben óriási dulakodás keletkezett, amelyben igen sokan megsebesültek, többen életveszélyesen. Az igazgatóság intézkedett, hogy a dolgozó bányászok ne legyenek bántalmazásoknak kitéve.

TANÜGY.

Beiratás a felsőbb leányiskolában.

Az Aradvárosa által segélyezett nyilvánossági joggal felruházott, internátussal kapcsolatos magán felsőbb leányiskolában f. évi szeptember hó elsején, az első, második, harmadik, negyedik, ötödik és hatodik osztály nyílik meg. A felsőbb leányiskola első osztályába felvételt azok a tanulók, kik az elemi iskola negyedik osztályát sikerrel végezték, vagy felvételi vizsgát tesznek és ezen megfelelnek. A többi osztályba felvehető a tanuló, ha előző osztályu bizonyítványt mutat fel, vagy felvételi vizsgálaton megfelel.

Az iskola saját külön díszes, tágas épületében van elhelyezve, amelyet Aradvárosa emelt az intézet részére. Az épület a Hasszinger-utcai leányiskola belső udvari részén van, hom-

lokzata a Rákóczi-utca felé nyílik. Bejárat a városi leányiskola elkerülésével a belső udvaron, vagy a Rákóczi utcai kapun jobbra a kapualjban.

A tandíj beíratási és minden egyéb díjjal együtt évi száznegyven (140) korona. A kívülről jövő és jött ötödik és hatodik osztálybeli növendékek, vagyis azok, kik nem az intézetben végezték a negyedik osztályt, évi kétszáz (200) korona tandíjat fizetnek és tíz (10) korona beíratási díjat, de ez összegben befoglaltatik minden, u. m. a latin, kézimunka, rajz, torna és a rendkívül francia nyelv óráinak díja is. A megállapított 140, illetőleg 210 koronán kívül a szülőt semmiféle egyéb díj nem terheli. A tandíj havi részletekben is fizethető.

Ambár a felsőbb leányiskola csakis általános műveltséget nyújt, a hatodik osztályt végzett tanulók mégis következőkre vannak jogosítva:

a) a latin nyelvből teendő vizsgálat mellett fellephetnek a gimnázium hetedik osztályába;

b) fellephetnek a tanítóképző harmadik évfolyamába.

Az intézettel kapcsolatos internátusban az évi ellátási díj 600 korona, zeneoktatás 120 korona. Az internátus vezetője özv. Sváby Pálné Turisnyil Gizella. (Lakik: Hasszinger-u. 5., Tenner-ház.)

Az internátusban különös súly esik a növendékek szellemi és testi gondozására s az idegen nyelvi (német és francia nyelvi) tárgyalásra.

A beírások szeptember hó 1., 2., 8. és 4 én lesznek az intézet igazgatói irodájában délelőtt 10—12, délután 4—6 ig.

Közelebbi felvilágosítással személyesen vagy levél leg készséggel szolgál az igazgató. Található augusztus 22 ikétől fogva naponként délelőtt 10—12 óráig a felsőbb leányiskolában.

Lakása: Lázár Vilmos u. 3., II. emelet, Földes-ház. 2136

(—) Az Iskolaszék Ülése. Arad város iskolaszéke a tegnap elmaradt rendes havi ülését f. év szeptember hó 8 an, azaz hétfőn d. u. 4 órakor a városház emeleti kistermben tartja meg. A tanácskozás tárgyai:

Knizse Imre, Kiss Mihály, Kubina Béla, Papp Gyula, Csaplovics Adolf, Leiner Győzőné és Dömölky Gyula aradi lakosok kérelme, tandíj engedése iránt. Arad szab. kir. város közigazgatási bizottságának átírata, az Arad-Séga, és Gájkülvárosok részére egy *tervezeti irányu gardasági ismétlőd* iskola felállítására tárgyában. A városi községi elemi iskolák tantestületeinek jelentése, a tanórnokok az egyes osztályokba miként történt beosztásáról. Tomai József volt iskolaszéke kérelme végkielégítésben való részesítése iránt. A polgári fiúiskola igazgatóságának előterjesztése az ottani énekitanítási eddig megszavazott 400 korona tiszteletdíjnak 1000 koronára való felemelése iránt. Ugyanannak előterjesztése a tornatanítási órák ellátásáért külön 800 koronának megszavazása iránt. A Weitzer János utcai elemi a) és b) fiúiskolák tantestületének kérelme, hogy az ottani tornatanítás egy *külön szaktanerő* által láttassék el. Basch Lőrinc iskolaszéke és társainak kérelme, fizetésüknek 640 koronára való felemelése iránt. Az aradi rom. kath. plébános helynök kérelme, hogy a községi iskolákhoz az *ötödik rom. kath. hitoktatási* állás rendszeresítessék. Fássy Ilona aradi magánovoda tulajdonos kérelme, magánovodájának évi segélyben részesítése iránt. Az iskolaszék 1907 évre vonatkozó *költségelvet* megállapítása. Kosztolányi Margit községi tanítónő kérelme, folyó év szeptember hó 10 től két havi szabadságidő engedélyezése iránt. A polgári fiúiskola igazgatóságának kérelme, hogy a tanulmányi kirándulások és utazások költségeinek alapjára az oda járó minden növendék után 1906—7-ik évre 50 fillér beszédese engedélyeztessék. A tanyai községi iskolánál megüresedett tanítói állásnak rendes választás útján való betöltése. A város polgármesterének jelentése a napközi gyermekotthonok kiadásainak fedezésére az újévi üdvözlépből begyűlt összegről. *Institoris* Kálmán s. k. kir. tanácsos, iskolaszéki elnök.

(—) Beiratások a Sváby-féle elemi iskolában. Özv. Sváby Pálné nyilvános jogu magán elemi iskolájában a beiratások szeptember hó 1. 2. és 8 an d. e. 10—12 óráig a felsőbb leányiskola helyiségében (Rákóczy-utca) eszközöltetnek. Évi tandíj 100 kor., mely havi részletekben is fizethető.

Kölcsey-egyesület
Aradon

A geszti remete. Tisza István otthon.

Arad, augusztus 31.

Egy éve is elmúlt idejébe, hogy gróf Tisza István nemcsak a politikai, de a nyilvános élettől is visszavonult. A nemrégiben még annyit emlegetett politikus, geszti tiszkuánumból nézi a világ forgását s bizony — beatus ille — az erős kéz most az eke szarvát igazgatja. Tisza István megtette azt, amire még Tisza — kivétel a fiatal Kálmán és Lajos gróf — sohasem volt képes. Hátat fordított a politikának, eltávozott a forumról, becsapva maga után az ajtót. Pedig a Tisza-nemzetségnek a bihari adminisztrátortól a generálison keresztül az ugrai levél írójáig a közéleti harc volt minden időben az élető eleme.

Tisza István azonban legalább is jó időre leszámolt a politikával, szinte elrejtőzött a nyilvánosság elől s már azért sem lehet érdeklőn tudni, hogy a remetévé szelődött egykori kormányfő napjai mint telnek az ő geszti magányában.

A gróf teljesen gazdaságának szentelt most minden idejét. A buzatáblák, a lovak, a termés. Ez az ő világa. Ha bizodalmas embere látogat el hozzá, szinte dicsekedik a boldogságával. Mennyivel jobb így, messziről, igen messziről nézni a küzdelmeket. A harcok annak idején meg is viselték, de a csupa izom ember teljesen visszanyerte rugékonyságát. Kínzó szembaja is elmúlt, operációnak sem kellett alávetnie magát.

Hajnalban már talpon van a geszti földesur. Lóra pattan és bejárja a gazdaságot. Napbarnított arcán az egészség szinte ragyog. Nem is a régi meggörnyedt státusfő. Valósággal megfiatalodott. Délelőttökint bebetoppan hol az ekléziára, hol a szövetkezetbe s vagy a tiszteletessel beszélget a hívek dolgáról, vagy a szövetkezeti napi biztost segíti ki a munkájában. Arra is bőven volt ideje, hogy a kis falusi bank tavalyi mérlegét elkészítse, meg a képviselőtestület gyűlésein is vitába ereszkedik az előjárókkal. Egyébként pedig egyik-másik szegény asszony kérésére szívesen ír levelet a pesti gyárosnak, hogy tíz korona helyét fogadjon el őt részletnek a varrógépre, mivel hogy így, meg úgy a jég, mi egyéb ártalom verte a határt.

Aztán meg ki-kivetődnek a régi hívek, a Tiszák híres barátai. A tűzön-vízen keresztül hű barátok, Márkus László, Seunyogh Lóránt, a szomszéd Szilasról Bölöny József, meg nagy-néha Telegdy József. Ilyenkornagy füstöt ereszt a kastély kéménye. Sütnek főznek patriarkális bihari szokás szerint a háznál. Az ebédre hivatalos a nagytiszteletű és Töppler, a tisztartó. Vidám ebédek a geszti Lurján. Az árnyéket ringató ősi gesztenyefák alatt tartanak, ahol valamikor Tisza Kálmán pihente ki a gondját. Mikor az asztalt leszedi a huszár, s a kegyelmes asszony az uraknak kedves egészségére kívánja az ebédet, az asztali borocskák mellett megmelegszik a házigazda, s szívesen beszélget barátaival a politikáról. Még el-előrvendez azon is, hogy békeesség van az országban.

— Mindegy — mondogatja — akármi legyen a béke, csak béke legyen.

Többször kijelentette már, hogy nem tudja elhinni, hogy a király az abszolútizmushoz hozzájárult volna. De az a véleménye, hogy a Fejérváry kormányának se lehetett az a szándéka, hogy az uralkodót az esküszegésbe kergesse.

— Az utolsó pillanatban meg kellett változni mindennek. Így kellett ennek történni.

Röbesgetik, hogy magányában Tisza Ist-

ván nagyobb röpiratszerű munkán dolgozik. *Magyarország politikai jövőjéről* ír tanulmányt. De barátaival mégis inkább mulat, mint politizál. Sokszor megcsendül a lombok alatt a geszti földesur nőtája:

Őszi rózsá, fehér őszi rózsá . . .

Előbb csak hallgatja, hallgatja, gyönyörködik a nótában, aztán féikönyökre dőlve maga is bele-belé szól: Ifjuságom jőjj vissza egy szóra . . .

Cigányos mulatság is esik. A szilasi pusztán arató-ünnepet rendezett az uraság: Bölöny József, s ott mulatott a szomszéd földesur is, Tisza István az egész családjával. A bihari urak sokan összeverődtek és a Bebe Gyuszi bandája muzsikált a tárcaságnak. Tiszának patyolat kedve volt s nemcsak a háziur feleségét, Deák Ferenc unokahugát vitte táncba, de bizony a paraszt menyecskéket is megforgatta. Mikor meg szünetelt a tánc, a kegyelmes huzatta. Gyuszi fiám így, Gyuszi fia: úgy, majd agyonölelte a cigányt. Es óra hosszat szólt a híres régi nóta:

Az alispán a kalapomhoz rózsát tett,
Most is ott van, hogyha még el nem vezett . . .

— Csak ne cifrázd! Nem kívánt egyebet a cigánytól. Aztán a háziaszony nótáját: Hány csillagból van a szemed . . . Reggelig tartott a gavalléros mulatság, s a cigány bizonyára holtig dicsekszik vele, hogy Tisza István micsoda nagy bankókat gyűrt a cimbalomhurok alá.

Most különben erős traininget végez a gróf. Naponta több órát lovagol, mert résztvesz a nagyváradi lóversenyen s az iklódi gátversenyben maga ül meg egyik paripáját. Aztán a városi gazdasági kiállításra is készül, ahol elvonultsága óra először mutatkozik a nyilvánosságnak.

Asszonyszöktetés váltószédelgessel.

(A bankigazgató fia.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 31

A budapesti büntető törvényszék tárgyaló termében most harmadéve megjelent minden nap egy elegánsan öltözött, Vilmos császár hajszu fiatalember, aki napról-napra figyelmesen és türelmesen hallgatta végig a tárgyalásokat. Ugynevezett végtárgyalási „kibic” volt, aki okuini akart mások példáján s nem egyszer, ha a vádlott be találta ismerni bűnét, haragosan rázta a fejét.

— A számár miért nem tágad, — morogta. Még a védőkkel is vitába szállt a folyosón s annyira ismerősnek látszott a büntető perrendtartással, hogy kész jogásznak hitte mindenki.

Ez a jeles férfiu Wagner Lajos volt. Apja tekintélyes kolozsvári bankigazgató, aki látva, hogy fia teljesen elzüllik, *kitagadta* őt. Wagner Lajos, miután iskoláit nagynehezen elvégezte, bankhivatalnok lett. A bankban nem volt sokáig maradása, valami rossz fát tett a tűzre s kidobták. Ekkor hirdetésű ügynök lett. E foglalkozásában sem becsülte meg magát. Olyan hirdetésekert nyújtott be a lap kiadóhivataloknak — amelyeket a felek sohasem adtak fel s ezekért rögtön felvette a busás proviziókat. Többször meggyült a baja emiatt a büntető bíróságokkal is, amelyek több ízben börtön- és fogházbüntetéssel sújtották a végképp elzüllyt embert.

A múlt évben Wagner meguntta ezeket az apró csirkefogásokat. Valami nagyobb dolgot

akart elkövetni, amiből esetleg busás haszon ütötte volna a markát. Megtudta valahogy, hogy özvegy Zorn Alajosné, egy vagyonos budai özvegy asszonynak *tízezer korona* kölcsönre volna szüksége. Beállított hozzá és kiadva magát a III. kerületi óbudai takarékpénztár megbízottjának, aláíratott vele és Bascha Péterné tanítónővel egy tízezer koronás váltót, amelyet második kezes gyanánt ő is nyomban aláírt. Még ugyanaznap délután azzal a mesével, hogy a váltót rosszul töltötték ki, rávette őket, hogy az elromlott váltó helyett egy másik váltót irjanak alá. Ugy tett, mintha a hibás váltót összetépte volna. Ezuán másnapra ígérve a pénzt, eltávozott. Özvegy Zorné hiába várta másnapra Wagner, ez nem jelentkezett. Egy hét múlva már nyugtalankodni kezdett s följelentette őt a rendőrségen. Ekkor kiderült, hogy Wagner az egyik váltóval beállított az óbudai takarékpénztárhoz, ott építész mérnöknek adatva ki magát, annyira megtévesztette a bankot, hogy *nyomban kifizették neki a tízezer koronát*. A másik váltóval már nem volt szerencséje, ezt nem tudta leszámoltolni sehol.

Wagner a pénzzel kiszökött Németországba. Nem ment egyedül. Magával vitte Neumann Károlynét, a City-kávéház főpincérének csinos, fiatal feleségét, akit *megszöktetett az urától*.

Düsseldorfbán huzták meg magukat. Wagner itt néhány hónap alatt nyakára hágott az egész pénznek. Újabb csalásokat követett el. A düsseldorfi bíróság el is ítélte *nyolc hónap börtönre*. Ahogy ezt a büntetését kitöltötte, a német bíróság kiadta őt Magyarországnak. Okmányhamisítási és csalási bűnpörét legközelebb tárgyalja a pestvidéki büntető törvényszék.

A táncosnő alszöknője. Botrány egy mulatóban.

A főhadnagy fogadása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 31.

Berlin előkelő köreiben kinos feltűnést keltett Wilhelm Landthal lovassági főhadnagy esete. Most egyébről sem beszélnek egész Charlottenburgban mint erről az igazán nem mindennapi kalandról.

Landthal főhadnagy igen előkelő berlini családnak a sarja. Atyja Edmond Landthal al-elnöke volt a legfelsőbb törvényszéknek, kormánytanácsos és a császárnak kedves embere.

A főhadnagy, már mint egészen fiatal gyermek igen sok fejtörést okozott apróbb csínyei miatt hozzátartozóinak.

A pajkos diákból azóta dallás férfi lett, elegáns főhadnagy, alapjában véve azonban semmit sem változott. Fiatalos és csapongó a kedélye, mint volt gimnazista korában s ez a magyarázata annak az igazán nem mindennapi botránynak, a melyet szombaton este rögtönzött a Dorothea-strassén levő Wintergarten nevű mulatóban.

Landthal több bajtársával 1000—1000 márkában fogadott, hogy egy az Orfeumban esténként fellépő Micci Sadler nevű énekesnőnek fellépése közben *megfogja az alszöknőjét*. A bizarr és lehetetlen fogadás keresztülvitelére aztán szombat este nagy tisztekből álló kompanya gyűlt össze a mulatónak egyik a színpadhoz legközelebb levő páholyában.

A tisztek pompás hangulatban voltak s közben egyik pezsgős palack a másik után ürült ki úgy, hogy mikor az isteni Micci a színpadra lépett, a tiszt urak teljesen el voltak ázva.

— Nu, Willi jött!! — bizlatta Landthalt egyik mellette ülő bajtársa.

Az énekesnő közben temperamentumos táncba kezdett s a fürge lépések alatt többször ingerlően kandikált ki a fodros zsüpon.

A becsipett katona azután nem is hagyta magát sokáig kéretni. Felugrott a székről s egy ugrással bent teremve a zenekarban, hangosan kiáltott az énekesnőre:

— Micci, Micci, warte ein wenig! — ezzel felkapaszkodva a színpad peremére, a meglepetéstől földhöz szegzett lábbal álló énekesnőnek megkapta a szoknyáját.

A szoknya azonban lengő jószág, s mikor a megrémült Micci, hogy ruháját kiszabadítsa, hátra ugrott, megrepedt a könnyű túllalkotmány, s a fele a szoknyácskának az e közben a zenekarba zuhart Landthal kezében maradt.

Elképzelhető az a pánik, a mely ezt a botrányos esetet követte. Az orfeum hölgyhallgatói ékteien sikoltozásban törtek ki, a férfiak kiabáltak, a többi tiszt pedig a páholyban a térdét verve habotázott. Közben az egyik jelenlevő diák, a ki a tiszt pártjára állott, szóváltásba elegyedett Hans Blühme mérnökkel, a kit tetteleg inzultált. Erre aztán még nagyobb kavarodás keletkezett. A közben megjelent rendőrök csak nagynehezen tudták a rendet visszaállítani.

A tiszt azután élükön Landthallal kivonultak a mulatóból s az előadást egy teljes órai szünet után ismét folytatták. A katonai hatóság, a mely a botrányról természetesen értesült, Landthal és összes vele lévő társai ellen megindította az eljárást.

Rózi színésznő lesz.

A büffétől a színpadig.

Arad, augusztus 31

Az aradi színháznak egyik legszenzációsabb látványossága kétségtelenül: Rózi. Hogy ki ő és hol hazája, azt nem kellene bővebben magyaráznunk. Ő az, aki a habitué kuglerszükségeit ellátja; ő az, akinek a cutorka-sancilijével a sikamlós bohózatok borsos kiterőjén piruló bakfis idegesen babrál; ő az, aki a karzatot krémesszállítmányokkal árasztja el — és ő az, aki a fanciesali feszületes ábrázatu kritikust szakértelemmel készített habfánkokkal mosolyra ingerli. Szóval, ő a büfféhhölgy.

Rózi nem olyan, mint a többi Rózi. Rózinak külön büffétermészetrája van, vagyis olyan természetrajza, amelyen a büfféjellel letagadhatatlanul kidomborodik. Olyan ő egészében, mint a sudar jegenye, részleteiben pedig gömbölyű, miként Flammarion Camille leggömbölyűbb égiteste. Dus haja barna, mint a csokoládétorta, arca bársenyos, mint a krém, tűzben égő szemek nagyok, mint a bonbonjai, rózsaszínű fülei pedig hasonlatosak a legsike sültébb piskótához.

Igy azután nem osodálható, hogy rövid idő alatt a színházi szezon elmaradhatatlan kellévé nőtte ki magát. Amikor fölszendülnek a nézőtérre a nyitány első akkordjai, kronometer-pontossággal megjelenik Rózi, elfoglalja helyét a perforált papírral ékesített előadóasztal mellett és megkezdí működését. Erőteljes kritikai vénával mustrálgatja a hölgyek toalettjét, amikor is nemtetszésének tudatos orrfintorgatással adja tanujelét. Majd hozzákészül az ostromokhoz. A habituék egész udvart alkotnak körülötte s egy-egy habbal töltött indiánus fogyasztása közben olyan hangos vitákat rögtönöznek a lét és nemlét nagy kérdései körül, hogy az előadást buzgón hallgató publikum tüzi lármanak véli a folyosón vívott szócátát. Sokszor nem győzi Rózi nyelvvel s ilyenkor minden habozás nélkül kacsóját veszi igénybe.

Rózin, a büfféánnyon, az utóbbi hetekben az álmatlanság jelei mutatkoztak. Nem esoda, mert hisz

a kánikulai éjszakákat nagy tervek kifőzésével virasztotta át. Rózi ugyanis megunta a perforált papírral ékesített előadóasztalát és elhatározta, hogy tíz lépéssel távolabbra üti fel főhadiszállást. Csak hogy ezt a tíz lépést már tánc lépésben fogja megtenni és — hogy teljesen modern legyen — a macsiecs koreografiája szerint fog bevonulni a kórus szépei közt.

Rózi színésznő lesz. Hogy mennyire komoly a dolog, azt két dokumentum napnál fényesebben igazolja. Az egyik egy tábla, amelyet Mihályi József cukrász akasztott ki az üzletében. Ezzel a fölirással:

Itt egy csinos büffelány
alkalmazást kaphat!

A másik dokumentum diszkrét természetű ugyan, de közismert indiszkrétciónál fogva nyilvánosságra hozom. Egy kis levélke, egy drága kis levélke ez, amelyet a mai postával kaptam kézhez. A krémfoltokkal tarkított és a helyesírási hibákkal bőven spekelt levél szövegét így hangzik:

Aranyos Mikuláskám!

Mint hogy a multhéten rájöttem, hogy a muzsa már születésem pillanatában homlokon csókolt, le szerződtem Szendreyhez. Már tanulok enekelni és táncolni is. Ug. kivágom a magas D-t, mint a parancsolat és úgy lerugom a tánmesterem cinderét, hogy még Rontay Boriska is megirigye hetné. Mind ezt pedig azért írom meg magának, mert figyelmeztetni akarom a következőkre:

1 db. dobos	20 fillér.
3 " almás	36 "
1 " meggyes	12 "
5 " krémes	60 "
2 " csokoládés	24 "
20 pohár víz	40 "

Összesen: 192 fillér.

T. i. ennyivel adósom. Nem kérném, de le kell számolnom.

Isten vele!

Rózi.

U. i. E levél átadójával küldje el ezt a csekélységet. F.

Én természetesen e levél átadójával nem küldtem meg ezt a csekélységet, ellenben irtam egy tanácsokkal terhelt levelet. A tanácsok okvetlenül megéri az 1 korona 92 fillérnyi összeget s Rózi, mint okos nő, — azt hiszem — elfogadja azokat ellenértékül az adósságom fejében.

Mikulás.

A kisjenői bíró felfüggesztése.

(Tüntetés a magyarság ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 31

Nemzetiségi érzelmeinek esett a napokban áldozatul egy aradmegyei községi bíró, aki román nemzeti érzelmeit nem tudván türtöztetni, olyan cselekedetire ragadtatta magát, hogy a járási főszolgabíró kénytelen volt felfüggeszteni állásától. Az esetről alábbi tudósítónk szól:

Kisjenő község bíráját, Nemete Jánost, Csukay Gyula főszolgabíró a napokban felfüggesztette állásától. A felfüggesztésnek, amely nagy feltűnést keltett, az volt az oka, hogy a községi bíró kihívóan tüntetett a román nemzetiség mellett. Egy lakodalom alkalmával történt, hogy Nemete egy román nemzeti zászlóval okozott közfelfűnés. Magasan hordta a zászlót és tulcsapongó kedvében zajosan éltette a román nemzeti eszmét.

A bírónak ez a viselkedése természetesen nagy visszatetszést keltett a község magyar érzelmű lakosságában. A felháborodás olyan nagy volt, hogy Csukay Gyula főszolgabírónak

is tudomására hozták az esetet, mire a főbíró elhatározta, hogy orélyesen fog eljárni a hazafiatlan községi bíró ellen. Maga elé citálta Nemete, aki tagadta ugyan, hogy eljárásával megsértette volna a magyarságot, de a tanúk valamennyien ellene vallottak.

Csukay főbíró ennek folytán indokoltan látta a községi bíró felfüggesztését, amit rögtön tudomására is hozott a bírónak és felszólította őt, hogy hivatalos helyiségét többé ne látogassa. A felfüggesztéssel egyidejűleg Csukay főbíró fegyelmi eljárást is indított a községi bíró ellen, akit a lakodalom alkalmával történt botrányos viselkedéséért egyébként három napi elzárással is büntetett.

Politikai séjournok.

Ez köll a magyarnak!

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 31

Az emberek nem is tudják, hogy mi hiányzott eddig ahhoz a tökéletes boldogsághoz, melyet az új kormány hozott a magyar nemzetnek. Nem is sejtik, hogy a koalícióban csak azért folytak és folynak az állások utáni harcok és az érvényesülési torzsalkodások, mivel nem volt séjour. Séjour nélkül nincsen élet és ha van, az már nem is élet. Séjour kell tehát a magyarnak, hogy beüssön az ungemiste freude, amelyből a költő szerint még nem jutott eleven halandónak. Ezen-tul jutni fog. Mert mit ér az általános titkos választói jog, amit ugysem akarnak megadni, mit ér a szabadság, melyet tetszésük szerint gyürnek guzsba a Polónyi Gézák? Séjour, séjour, erre vágyakozik a nép!

Budapesti tudósítónk táviratozza:

A szövetkezett politikai pártok együtt működésében, az utóbbi idők tapasztalásai lényeges fogyatékossgot tettek szembe-tűnővé; azt tudniillik, hogy nincs meg a pártok közötti közvetlen, a benső érintkezések alkalma és módja, ami pedig sok esetben nehézkessé, sőt igen gyakran egyenesen nehezé teszi a szükséges megértést.

Ezt a fogyatékossgát a koalíciónak, a vezető személyiségek felfedezték mindjárt, mihelyt a vezérő bizottság permanens működése a kormány kinevezése folytán megszűnt. Es abban az időben fel is vetettek illetékes helyen az eszmét, hogy a pártok közvetlen érintkezését valami uton-módon lehetővé kell tenni. Az érdemleges megbeszélések ebben az irányban oda vezettek, hogy a pártközi érintkezésre a parlamenti séjournokat találták a legalkalmasabbnak. A terv az volt, hogy hetenként kétszer, vagy a szükség szerint háromszor tartassanak ilyen séjournok. Az eszme azonban, a függetlenségi pártban nem talált kedvező fogadtatásra s így a terv megfeneklett. Most azonban, hogy a tapasztalás a benső érintkezés szükségességét nagyon is szembeszökövé tette, ismét fölmerült a pártközi séjournok eszméje és mint megbízható forrásból értesülünk, illetékes körökben nagyon is komolyan foglalkoznak vele, hogy az újítást életbeléptetik, még pedig a lehetőleg rövidebb időn belül. Az eredeti terv azonban némi módosítást szenvedett és pedig abban, hogy a tartandó pártközi séjournok nem a parlamentben lesznek, hanem a függetlenségi párt helyiségeiben, amelyek most a ki-

bővülés folytán úgy is kiválóan alkalmasok e célra.

Az eszmét függetlenségi körökben is szimpáthiával fogadják, mert azt remélik, hogy a többségi pártok közvetlen érintkezése által azok az egyenetlenségek, melyek immár mind gyakrabban ütnek fel fejüket a koalíció pártjai között, el fognak simulni. A szkeptikusabbak azonban nagyon is kételkedve fogadják a tervet, abban a tudatban, hogy a radikális pártalakulást, s azokat a kiválásokat, melyek a koalíció kebeléből már legközelebb megtörténnek, nem lehet sem séjourokkal, sem más mesterséges eszközökkel megakadályozni.

Kaméliás hölgyek sztrájkja.

(Nagy embervásár a fővárosban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 31

A budapesti főkapitány tudvalevőleg erősen megrendszabályozta és megszorította a főváros éjjeli életének legcsunyább kinövését: az utca pasznóinak szabadságát. Ennek az intézkedésnek nyomában európai szenzáció készül Budapesten. Az éjszaka bukott anyagai *sztrájkra készülnek*. Amilyen kómikus izű és bohózatos hatása ez a mozgalom első hallásra, olyan komolysággal fogják fel és rendezik a szerencsétlen, tönkrement leányok. Nem akarnak beletörődni a főkapitány szigorú rendeletébe, mely egzisztenciájuk gyökerét támadja meg és elhatározták, hogy tarthatatlan helyzetükön sztrájkkal igyekeznek segíteni.

A mozgalomról legelőször az elmúlt éjszaka esett szó. Azokban a kávéházakban, melyeket éjszakai tartózkodási helyül jelölt ki számukra a főkapitány, szónoklatok hangzottak el, ekeseredett, fájdalmas panaszok, esti tiz órától, hajnali háromig. Legelőször ötven leány tartott beszédet és mennél egyszerűbb, keresetlenebb szavak hangzottak el, a hatás annál nagyobb volt. Ami sok bűn, nyomoruság, elítélt szemét és rondaság van a nagy, romlott városban, valamennyiről szó esett ezekben a beszédekben. A humanistáknak és az emberbaráti egyesületek képviselőinek nem lett volna szabad az éjszaka aludniok. Nagyon sokat tanulhattak volna ezektől a leányoktól, megismerhették volna igazi formájában Budapest erkölcsseit, első kézből kaphattak volna adatokat.

Hajnalban három órakor nyugovóra tértek a leányok és megbeszéltek, hogy reggel nyolc óra felé újból találkozni, testületileg kivonulni a Hermina-utli Zöld-vadász-vendéglőbe és megbeszélik a szerelmi sztrájk részleteit. Hosszú csoportokban vonultak végig a Kerepesi- és a Csömöri uton, mindenfelé nagy hatást kelteve, óriási tömeg embertől kísérve. Alig értek azonban a sztrájkanyájukra, megjelent két rendőr, akik felszólították őket, hogy oszoljanak szét, mert főkapitányi engedelem nélkül *tilos gyűlést tartani*. A leányok eleintén zugolódtek, de nem mertek ellenkezni a hivatalos hatósággal és széjjeloszlottak.

Ma éjszaka újból találkozni fognak és megbeszélik a további teendőket. Tántoríthatatlanul *ragaszkodnak a sztrájkukhoz* és biztosak benne, hogy győzni fognak.

Az éjszakai leányok keserves csrsának már vannak hírlái is, akik kihasználják ezt a súlyos helyzetet. Hat leánykereskedőnt nyomoz a rendőrség, akik négy nap alatt *szénnél több leányt adtak el külföldre*. Valóságos börtönt teremtetek, melyen a szerencsétleneket jegyzik, veszik és adják. A rendőrség keresi őket.

IRODALOM ES MUVESZET.

Heine dalaiból.

Szívem nehéz, vágyó emlékezéssel
A régi jó időkre gondolok.
Akkor vidám, kedélyes volt az élet,
Az emberek nyuzodtak, s boldogok.

Most mintha minden felfordulva lenne,
Sok hajsza közt a nyomor szertelen.
Talán meghalt a jó Isten az égben,
És alszik tán az ördög odalenn?

Minden zavart, komor, sivár, hideg most,
Az egész lét egy merő gyötrelom,
Ki sem lehetne bírói lit a földön...
Ha nem volna: az a kis szerelem.

Fábry Sándor.

* Már visszajött *Mészáros* Giza, a szegedi színház vígjátéki szubrettje eddig csak művészetével igyekezett sikereket aratni. A primadonnatrükkök azonban az ő tehetségét is követésre készítették: megcsinálta hát Mészáros Gizi is a nagy szenzációját. Amikor Orosházán összejött a szintársulat, ő értesítette az igazgatót, hogy megvált a társulattól. A közönség sajnálta kedvenc színésznőjét, Makó pedig igyekezett tagot szerződtetni helyébe és megkezdte a tárgyalásokat *Szohner* Olgával, az ismert vígjátéki színésznővel. Tegnapelőtt azonban meglepetésre megjelent Orosházán Mészáros Gizi és azóta már játszik is. A válság tehát megoldódott, Mészáros Giza marad, mintán beszéltet magáról. Szerdán a Jerikó falai, ma az *Enemült harangok* című darabban már játszott is — s így a válságból nem maradt meg egyéb, mint gond az operettszínésznők számára, hogy már most ők milyen trükköt eszeljenek ki. S talán egyszer egyikük rájön arra, hogy a közönséggel szemben a legjobb és legegyszerűbb trükk: a jól játszás.

A terror pihenőnapja.

135 bombagyár.

(A cár földét oszt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 31

Az orosz forradalmi mozgalmak a szöktől eltérően ma semmi újat sem produkáltak. Pillanatnyi csend állott be a jajsztól és átkozódásoktól hangos birodalomban. Ez azonban nem jelenti a terroristák visszavonulását, amint hogy ez a látszólagos nyugalom mitsem változtat a helyzeten.

Mai távirataink a következők:

Pétervár, aug. 31. A cár ukázban rendel el, hogy nemcsak a saját birtokai, hanem a kincstári birtokok is ugyanolyan ár mellett adandók a népnek, mint a koronauradalmak.

Páris, aug. 31. A párisi „Illustration” érdekes fényképet közöl legújabb számában. Egy fiatal nő mestelen hátát ábrázolja ez a fénykép, amelynek története a következő: Szentpétervárott a múlt héten egy ezred katona éppen a kaszárnyába vonult be és az ut mentén sokan megállottak bámultak. Ezek között volt egy fiatal varrónő is, aki nevetve mondta: „Itt jönnek a hősök, akik megvédték Port Artert!” Az ezredparancsnek meghallotta ezt a gunyos megjegyzést és éktelen haragra fakadt. Intett katonáknak, akik megragadták a leányt, és behurcolták a kaszárnyába. Itt az egész tisztakar jelenlétében levették a hátát és a hátára huszonöt korbácsütést mértek. A szerencsétlen leány orvoshoz szaladt, aki felvette a látóeletet és le is fényképezte az irtózatos sebeket. Most

sz egész művelt világ irtózva nézi az orosz hadsereg e legújabb hőstettét.

Varsó, augusztus 31. *Skalon*, a varsói kormányzó, a ki ellen nemrég merényletet kíséreltek meg, súlyos idegbajba esett és *kénytelen volt lemondani állásáról*. Helyébe *Urlov* vagy *Meller* tábornokot emlegetik. Akármelyik lesz is Lengyelország kormányzója, a legkegyetlenebb katonai diktatura uralmát jelenti ez.

Pétervár, augusztus 31. A moszkvai rendőrségnek tegnap „jó napja” volt. Nem kevesebb, mint 135 bombagyarat fedezett fel teljesen berendezett műhelyekkel és nagy bombakészlettel. A moszkvai rendőrség egyuttal számos veszélyes forradalmárt is letartóztatott. A vonatokat szigorúan megfigyelik. Tegnap öt utast tartóztattak le. Ezenkívül anarchisták és kommunisták új forradalmi szervezetét fedezték fedezték fel, melynek tagjai az elmúlt hetekben számos bűntényt követtek el. Egy házban a rendőrség 38 *nagykaliberű bombát* talált.

Pétervár, aug. 31. Eddig a szocialista forradalmárok csináltak propagandát az orosz hadseregben, most már a parasztság is ugyanezt teszi, ami még sokkal veszélyesebb. Ugyanis a *Mir*, mely a falu családfőinek tanácsa, a községből való katonáknak fenyegető levelet küld, melyben hivatalosan, az előjáróság aláírásával megerősítve, megírja nekik, hogy a tiszteknek és a hivatalnokoknak *ne engedelmessékedjenek és a nép ellen ne használja fegyverét*. Ha pedig mégis megtenné, akkor ne merészkedjék többé a községbe visszajönni, ahonnan örökre száműzték, és ahol senki se fog törődni vele.

Berlin, aug. 31. Pétervárról jelentik: Minden pillanatban várják, hogy Varsóban *kihirdetik az ostromállapotot*. A varsói helyőrséget tegnap és ma 16 zászlóalj gyalogsággal és két kozák szotnyával megerősítették. Más újabb csapaterősítéseket is várnak.

London, aug. 31. A Times-nak jelentik Pétervárról, hogy *Trepov* legutóbbi betegségeből már teljesen felépült.

A csokolózás törvényei.

(A szerelem paragrafusaiából.)

1. Erőszakkal rabolt csók — bűn.
2. Orvul lopott csók — bűn.
3. Szánalomból kapott csók — alamizsna.
4. A csók alapja a kölcsönös beleegyezés.
5. A kézcsoók a tisztelet ténykedése.
6. Az ujj hegyére adott csók már a szerelemé.
7. A vállra adott csók — a ruhán keresztül — mély vágyat árul el.
8. Az a nő, aki nem reszket meg a csók alatt, nem méltó rá.
9. Az a férfi, aki az adott csók után nevet, — ostoba.
10. Az a férfi, aki a kapott csók után nevet — nyomorult.
11. Az a csók, amelyet az ajkra adunk hosszú, gyöngéd és könnyű legyen.
12. Az, aki marcangolja a szerelmese ajkát: barbár. Akárcsak az, aki egy rózsát eltipor.
13. A nyakra adott csók csiklandós pajkosság.
14. Minden férfinak külön tanulmányoznia kell a csók földrajzát.
15. Minden asszonynak megvan a maga érzékeny pontja; ismertem egy nőt, aki elájult, ha megcsókolták a könyökét.

16. Az igazi csók részletez. A csóknak megvannak a maga inyencai — csak ezek mélték tiszteletünkre.

17. Az az asszony, aki megengedte, hogy csókot kérjünk tőle, az nem tagadhatja meg a kért csókot.

18. Adott csók, aláírt szerződés.

19. A csókkal sohasem szabad tréfálni.

20. Az első csók a másodiknak az ígérete.

21. Minden gödröcske egy csók-fészek.

22. Közömbös csók — álszenteskedés.

23. A csók az éjszaka csillaga.

24. A megszámlált csókok, elrontott csókok.

Cukor helyett szublimát-pasztilla.

(Holtomiglan — holtodiglan.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 31

A tegnapi váltóhamisítás miatt letartóztatott Kende Frigyes szigorló orvos ügyében — amint budapesti tudósítónk jelenti, — a rendőrség tovább felytatja a vizsgálatot. Sándor László dr. rendőrfogalmazó a nyomozás során Kende egy újabb bűnét fedezte fel. Négy hónappal ezelőtt ugyanis Kende Weiss Adófi pénzügynök közvetítésével az Erzsébet-körút 50. szám alatt levő Fővárosi Népbank, mint szövetkezetnél egy 4000 koronáról kiállított váltót számítottatott le, amelyen ugyancsak Péchy gróf aláírása volt hamisítva a közjegyzői hitelesítő záradék hamisításával. A pénzt a takarékpénztár csak úgy számította le, hogy Weiss Adófi is aláírta. Ilyenformán tulajdonképpen csak a pénzügynök károsodott.

Kende Frigyes tegnap letartóztatása alkalmával meg akarta mérgezni magát. Amikor ugyanis a rendőrellenőrt megakartja motozni, észrevette, hogy Kende valamit tart a szájában. Megkérdezte, hogy mit szopogat. Kende erre ezt felelte, hogy cukorka. Az ellenőr kiköpette vele és ekkor kiderült, hogy szublimát pasztilla volt a szájában. Kende Frigyesnét is annyira le-sujtotta férje letartóztatása, hogy ő is meg akarta mérgezni magát. Amikor Rákos-utca 3. számú lakásán házkutatást tartottak, Kendené szublimát pasztillát akart bevenni. A detektívek azonban észrevették a szándékát és Kendené kezéből kicsavarták a mérget.

Ma érzékeny jelenet játszódott le. Sándor László dr. rendőrfogalmazó előtt, Kende és a felesége között. Kende magához kéréte a feleségét. A fogalmazó előtt találkoztak. Kende zokogva fordult a felesége felé:

— Botlottam, bűnbe estem. Nem akarom a nevedet kompromitálni. Eppen ezért kérételek magamhoz, hogy közöljem veled, hogy megtört szívvel bár, de megoyugszom abban, ha el akarsz válni tőlem.

A szerencsétlen fiatal asszony görcsös zokogással borult férje nyakába.

— Az oltárnál megfogadtam — mondotta — hogy jóban, rosszban hűséges társad leszek. Most sem hagyalak el.

Kendét ma átkísérték az ügyészség fogházába.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Társas estély. A Boros Béni-kör elnöksége az alábbi sorok közzétételére kért benünket: A Boros Béni-kör szombaton, szeptember 1-én este fél 8 órakor a Millennium külön termében társas összejövetelt rendez, amelyre a kör összes tagjait és a kör barátait tisztelettel meghívja az Elnökség.

HIREK.

Ötven fillér.

Arad, augusztus 31.

Az iskolaszék legközelebbi ülésének tárgysorozata ebben a hónapban immár másodszor kerül — második rendkívüli javított kiadásban — a nyilvánosság elé. A publikáció első ízben tudvalevőleg eredménytelen maradt. Mindenki elolvasta, talán még azok a serdülő gyermekek is, akik most kerülnek első ízben az elemi iskolába, csak azok nem, akiket legjobban illetett volna: az iskolaszék t. tagjai. Ilyképen történhetett meg, hogy tegnap az ülést határozatkép-telenség miatt hétfőre kellett halasztani. Sebaj. Az ilyen fajta baleset néha megtörténik Aradon, különösen az iskolaszéki ülésekkel. S ez talán bizonyos tekintetben jó is. Ráirányítja a figyelmünket az olyan apróbb és jelentékteleneknek látszó pontozatokra is, amelyek az első olvasás alkalmával, a fontosabb tárgyak mellett nem tűnnek fel. Ilyen például a tizenhetedik, vagy nem tudjuk hányadik pont. Ebben arról van szó, hogy a polgári fiúiskola igazgatósága engedélyt kér arra, hogy a tanulóktól a tanulmányi kirándulások és utazások költségeinek alapjára, fejenként ötven fillért szedhessenek.

Hogy az iskolaszék hozzászólás nélkül meg fogja szavazni ezt a kérelmet, abban kár kételkedni. Élvegre az a tizenhetedik, vagy még később következő pontok egyikében foglalattik — és az iskolaszék, amely tegnap bizonyosságát adta annak, hogy még az első pont iránt sem érdeklődik: bizonyos, hogy a tizenhetedik pont iránt még kevesebb érdeklődést fog mutatni. Ezt a következtetést abból az eléggé ismert tételből vonjuk le, hogy az érdeklődés a pontok számával arányosan csökken.

Ám nem lehessen tudni, hátha másképp lesz? És ha másképp lesz, úgy lesz jól. — Mert — nem szeretettel, hanem komolyan kérjük — mire jó ez az újabb kérelem? A szülők talán nincsenek eléggé megterhelve is okvetlenül pótdóval kell sujtani őket? Sokat beszélünk, sőt szónokolunk és az oktatás ingyenessé tételéről és ezalatt egyesek a megterheltetés újabb neveit találják ki. Mert nem más ez, mint hiába való megterheltetés. Az az ötven fillér a tanulmányi kirándulások és utazások költségeinek alapjához csatoltatnék. Kinek volna ebből haszna? A tanítóknak semmiesetre sem. Mert azt még kalapáccsal sem lehet a fejünkbe verni, hogy ebből az összegből utaztatnák és rándultatnák tanulókat. Ötven fillérrel még Mikalákáig sem lehet eljutni, noha ez az ut sem nevezhető utazásnak. Azok a tanulók, akik az utazásokon részt akarnak majd venni, bizonyára külön díjakat lesznek kénytelenek fizetni.

Az ötven fillér nem sok. A legtöbb szülő talán elbirja. De azért még sem más, mint kizsákmányolása a közönségnek. Ötven fillér itt, egy korona ott, beiratási díj, tandíj, ének-

díj, privát-óra és annyi másféle díj, hogy szinte belekábul az ember — pénztárcája. Díjat érdemelne az, aki ezeket a különböző díjakat redukálni tudná, vagy egészen eltüntetné. Beszéljünk inkább az ingyenes oktatásról és arról, hogy az iskolaszék ülését egyszeriben nem lehet megtartani.

— Személyi hírek. Pap I. János aradi görög keleti román püspök és Hamza Agoston arkiszardi a Nagyszebenbe utaztak, hogy a Górsdu alap bizottságának gyűlésén részt vegyenek. — Halász Lajos dr. országgyűlési képviselő ma este Aradra érkezett.

— Zsedényi és a katonák. Budapesti tudósítónk táviratozza: A Zsedényi-Forma-ek-ügyben ma kellett volna összeülnie az új becsületbiróságnak, amelyek két nyugalmazott törzstiszt és két polgári előkelőség lett volna a tagja. A döntés azonban újból meghiusult, mert a katonai hatóság a tiszteket eltiltotta a becsületbiróságban való részvételtől, azzal a kommentárral, hogy az első döntés után a dolgról többé tárgyalni nem szabad.

— Az aradi autombilgyár ügye. Az Aradon létesítendő autombilgyár kérdése a jövő hónapban valószínűleg dűlőre jut. Annak idején megírtuk, hogy a budapesti Autombil Klub elnöksége az e hó 18-ára jelzett Aradra jövetelt közbejött akadályok miatt elhalasztotta és egyben értesítette Varjassy Lajos h. polgármestert, hogy a bizottság szeptember havában fog Aradra jönni. A helyettes polgármesterhez ma levél érkezett a klub elnökségétől, amelyben tudatják, hogy az aradi vaggongyár megtekintése és a tárgyalások megkezdésére szeptember hó 11-ikét üzték ki, amikor is a klub számos tagja autombilon Aradra fog érkezni. Aradról a bizottság Temesvárra megy, innen Herkules fürdőbe, Herkulesfürdőből pedig Turn-Szeverinen át Bukarestbe rándni a kiállítás megtekintésére.

— Mért nem jut népiskolákra? Budapesti táviratozzák: A m. kir. Opera igazgatósága Lunardi olasz tenoristát egy évre szerződtette. Lunardi nyolc és fél havi működésért 32000 korona fizetést fog kapni.

— Küldöttség Damjanichnénál. Aradon a napokban új asztaltársaság alakult meg, amely a Damjanich nevet fogja viselni. Az asztaltársaság egy küldöttsége ma délután Vidulovics Izidor vezetésével alatt tisztelgett Damjanich Jánosnak Aradon időző özvegyénénél, aki szívesen fogadta a küldöttséget és örömmel vállalta el a társaság védnöki tiszteletét. Az asztaltársaság főcélja a Kossuth, a Damjanich- és az Asztalos-kultusz ápolása és a szegény özvegyek és árvák segítése lesz.

— Magyarország és a milánói kiállítás. Milánó-ból táviratozzák: A milánói nemzetközi kiállításon most szervezik a nemzetközi zsűrit. Az olasz bizottság egy csoportban elnöki, négy csoportban pedig alelnöki állást juttatott Magyarországnak. A zsűri-tanácsban is jutott egy hely Magyarországnak. Erre a helyre a magyar kormánybiztos, Hadik-Barkóczy Endre grófot kérték föl.

— Endrődi Sándor Aradon. Endrődi Sándor a jeles poéta ma nyári üdülőhelyéről, Szovátáról jövet fiával Aradra érkezett és Csák Cirjék minorita readfőnök vendégeként néhány napig Aradon fog időzni.

— Beszámoló a radnai kerületben. Goldis László, a radnai kerület országgyűlési képviselője szeptember 2-án, vasárnap délelőtt Soborsinban, délután pedig Trojásan beszámolót tart.

— **Edvi-Ilés László lemondása.** *Edvi-Ilés* László törvényhatósági bizottsági tag bejelentette *Institóris* Kálmán polgármesternek a bizottsági tagságról való lemondását és egyben lemondott a színügyi és ipartanoncbizottsági, valamint iskolaszéki tagságáról is. A lemondást *Institóris* Kálmán polgármester be fogja jelenteni a szeptember havi közgyűlésnek és egy ismert nevű iparost fog ajánlani az ilyképen megüresedett ipartanoncbizottsági tagságra. A színügyi bizottságnál és az iskolaszéknél megüresedett helyet a közgyűlés fogja betölteni tükös szavazás útján.

— **A mi testünkön keresztül . . . Zágrábról** táviratozzák: Ma nyílt meg Szófiában a diákkongresszus. A vendégek közül többek között *Szonajevics* egyetemi tanár is ezeket mondotta:

— Magyarország-Ausztria nagyon csatlódik, ha azt hiszi, hogy Szerbián át behatolhat a Balkánba. Csak a mi testünkön keresztül vezet az út.

— **Az evangélikus püspök-választás.** Az üresedésben levő ág. ev. bányakerületi püspök helyét tudvalevőleg a nyáron tartott szavazás útján nem lehetett betölteni, mert egyik jelölt sem nyerte el az abszolút többséget. A két legtöbb szavazatot nyert *Scholtz* Gusztáv budai esperes és *Seeberényi* Lajos Zsigmond békéscsabai lelkész között ennél fogva új szavazás rendeztetett el. A pesti ág. ev. magyar egyház tegnap Zólyomi *Wagner* Géza felügyelő elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amely túlnyomó többséggel *Scholtz* Gusztáv mellett foglalt állást. A pesti magyar egyház négy szavazatával tehát *Scholtz* jelöltségét fogja támogatni. Az aradi egyház a mint ismeretes, szintén *Scholtzra* szavazott, s előrelátnak is lesz a püspök-választás győztese.

— **Nyugalomba vonuló járásbíró.** A mint értesülünk, *Embey* Gyula dr. járásbíró, a mária radnai kir. járásbírósg vezetője legközelebb nyugalomba vonul s már be is adta nyugdíjazás iránt való kérelmét.

— **Az aradi üzletek nyolc órai záróórja.** Az aradi fűszerkereskedőknek az *Aradi Kereskedők Köre* kezdeményezésére történt elhatározása, hogy üzleteiket szeptember 15-étől kezdve este nyolc órakor zárják, lelkes hatást keltett úgy a közvetlenül érdekelt kereskedelmi alkalmazottak, mint a nagyközönség között. Ma már megjelentek a fűszerkereskedések kirakataiban a felirások, a melyek a nyolc órai záróra közzel életbe léptét jelzik. A megállapodás hatását legjobban jellemzi, hogy a mellékutcákban levő fűszerkereskedők közül is ma többen *önként* jelentkeztek a nyolc órai záróórához való csatlakozásra. A mai napon még a következők írták alá a nyolc órai zárásra kötelező ívet: *Berger* Izidorné, *Gutfreund* Salamon, *Keresztury* Kálmán, özv. *Richter* Jánosné, *Szántó* Kornél. Valószínű, hogy a kisebb fűszerüzletek tulajdonosai közül még többen fognak csatlakozni, miután kétségtelen, hogy ez elhatározás folytán a közönség teljesen el fog szokni a nyolc órai túl való bevásárlástól.

— **Orvtámadás egy hírlapíró ellen.** *Göndör* Sándor kaposvári hírlapíró *Sárossy* Andorról, a kaposvári színház tagjáról, ennek nem tetsző kritikát írt, amiért ma este 7 órakor, amikor *Göndör* betért egy kávéházba, *Sárossy* lopva utána surrant és orozva, hátulról kétszer fejbe vágta *Göndört*, ki erre revolvert rántva, kétszer rálőtt *Sárossyra*, de egyik lövés sem talált.

— **A rákosligeti rém.** A rákoskereszturi nyaraló közönséget izgatottságban tartja egy feljelentés, amit *Knotek* József és *Kolb* Jánosné tettek egy a kisleányokon gyalázatos merényle-

tet megkísérlő férfi ellen. A feljelentés szerint a temetőben leselkedett a férfi a gyerekekre és meggyilkolással fenyegette őket, ha szólni merészkednek. A feljelentett a terhére rótt cselekményt tagadja és már rágalmazással pört is indított a nevezett asszonyk ellen. Az igazi tettest a hatóság keresi.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter *Imrik* Aladár jászapáti kir. járásbírósgá díjnokot a *pécskai* járásbírósgához irnokká nevezte ki.

— **Egy aradmegyei csőd viszontagságai.** A megyese gyházi *Fekete* József féle csőd tömeggondnoksága ad újra meg újra dolgot az aradi törvényészeknek. Tudvalevő, hogy ebben a csődben *Barabás* Béla dr. a tömeggondnok kinevezést nem fogadta el. A törvényészek csődánácsa erre tömeggondnokká *Bogdán* Virgil dr.-t, helyettes tömeggondnokká *Momák* Döme dr. aradi ügyvédet nevezte ki. Most *Momák* Döme dr. kérvényt adott be, a melyben a tömeggondnok helyettesi tisztségről *felmentését* kéri, miután ő a tömeg egyik hitelezőjének, *Fekete* Józsefnének jogi képviselője s e megbízatása a tömeggondnoksággal inkompatibilis. A törvényészek helyet adott a kérelemnek és új helyettes tömeggondnokul *Pavlovits* Szvetozár aradi ügyvédet nevezte ki.

— **Arad a postaforgalomban.** A magyar posta 1904. évi állapotát feltüntető statisztikai kimutatás most jelent meg, amelyből a többek között az is kiderül, hogy a magyar törvényhatósági városokban egy egy személyre hány levél jutott. Azok a városok, amelyeknek lakossága közül egy egy személy ötvennél több levelet kapott, a következők: *Arad*, *Budapest*, *Fiume*, *Győr*, *Kassa*, *Kolozsvár*, *Komárom*, *Marosvásárhely*, *Nagyvárad*, *Pancsova*, *Pécs*, *Pozsony*, *Sopron*, *Temevár*, *Eszék*, *Varasd* és *Zágráb*. Olyan város, amelyben egy egy lakos már csak 46—50 levelet kapott, négy van, és pedig: *Baja*, *Debrecen*, *Székesfehérvár* és *Ujvidék*. 41—45 leveles város *Szatmárnémeti*. 36—40 es pedig *Zimony*. Ezek után következik *Selmecbánya*, *Szeged*, *Versec* és *Zombor*, ahol egy egy lakosra 31—35 levél jutott. Még hatrább áll *Szabadka*, ahol a levelek iryeten száma 26—30 volt. *Kecskeméten* egy halandóra már csak 21—25 levelet számítanak. Utolsó helyen *Hódmezővásárhely* áll, amelynek lakosai fejénként 1—15 levélhez jutnak.

— **Új vasutak Hunyadmegyében.** A kereskedelmiügyi miniszter dr. *Schausztter* Henrik bányalgazgató, aradi orvosnak a m. kir. államvasutak *Zám* állomásából kigazólag *Cserbia*, *Pognesd* és *Almasel* községek érintésével s ezen utóbbi községtől északra fekvő völgyben létező *érbányáig* vezetendő keskeny vágányu bányavasutra, *Méssels* és *társai* budapesti cégnek az aradi és csanádi egyesült vasutak *Alváca* állomásától a m. kir. államvasutak *Zám* állomásáig vezetendő 0.70 méteres keskeny nyomtávu gőzüzemű helyi érdekű vasutvonalra, valamint a fenti vasutvonalból *Kazanesd* község határában leendő elágazással a *Ponor* völgybe mintegy 8.5 km. hosszban és a *Paronezeszi*, *Paron* *Rugului*, *Paron* *Strimbului* és *Iever* völgybe vezetendő 0.70 méter keskeny nyomtávu szárnyvonalra, az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

— **Halálozás.** *Engel* Hermann, volt ottlakai kereskedő augusztus 29 én, kilencvenhárom éves korában meghalt. A magas kort ért, köztestet agyastyánt kiterjedt család gyászolja, közöttük *Engel* Gyula aradi kereskedő, az előhunynak unokája.

A polgármesteri hivatal derék szolgálójának, *Fehér* Jánosnak felesége e hó 28 ikán hosszabb betegség után elhalálozott. Temetése 29 én délután volt.

— **Csanádmegyei ügyek a közigazgatási bíróság előtt.** *Cserosnyés* János Csanádmegye volt főispánja annak idején *Vendel* János dr. elhalt tiszti főorvos helyére *Hoffer* Lipót dr.-t nevezte

ki. A vármegye allspánja azonban *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter távirati utasítására a vármegye többi elmozdított tisztviselőivel együtt a tiszti főorvost is felszólította hivatala átadására, miután kinevezését törvénytelennek jelentette ki. A tiszti főorvos engedelmesskedett az allspán határozatának, de rendelkezését a közigazgatási bizottsághoz intézett felebbezésében megtámadta. A közigazgatási bizottság azal az indokolással utasította el *Hoffer* Lipót dr. főorvos panaszát, hogy kinevezése előtt a főispán nem hallgatta meg a közegészségügyi bizottság véleményét, valamint a megüresedett főorvosi állásra pályázat mellőzésével történt a kinevezés. A tiszti főorvos az elutasító végzés fenti indokai ellen panaszszal fordult a közigazgatási bírósághoz s hivatkozással az 1870. évi XLII. t. c. V. fejezetére, melynek értelmében a tiszti orvosi és főorvosi állás nem töltetvén be választás útján, így tehát eszik a pályázati kötelezettség szükségessége is, kéri az említett határozat hatályon kívül helyezését, tiszti főorvosi állásába való visszahelyezését és illetményi folyósítását. A közigazgatási bíróság beszerelte a belügyminiszteriumnak e tárgyban annak idején kiadott felvilágosító utasítását, mely szerint az elhalálozás folytán megüresedett törvényhatósági tiszti főorvosi állás betöltésénél úgy a pályázat, mint a közegészségügyi bizottság meghallgatása a sürgős szükségre való tekintettel mellőzhető. A bíróság a panasz tárgyalására október 17 ikét tűzte ki.

— **A patika-ügy rendezése.** Nógrád vármegye törvényhatóságára átiratot intézett az összes törvényhatóságokhoz, mely arra kéri a társtörvényhatóságokat, hogy támogassák akcióját a gyógyszerügyi ügyről szóló 1876. XIV. törvény-cikk 184. §-ának törvényhozási uton leendő biztosítása tárgyában, kérvén a belügyi kormányt, hogy addig is, amíg ez megtörténik, személyjogi gyógyszerügyi jogosítvány ne adományoztassék. Annak, hogy a gyógyszerügyi jogok a községek jövedelmi forrásul felhasználhatassanak, közegészségügyi szempontból akadály nincsen, miért is Nógrád vármegye a kormányhoz intézett feliratában részletes javaslatot terjeszt e tárgyban a belügyminiszter elé és ennek pártolására kéri a társhatóságokat is. Az átirat tegnap érkezett Aradvármegyéhez.

— **Négy millió utépités Békésmegyében.** Békésvármegye közönsége legutóbb tartott közgyűlésen az 1907—1909. években a törvényhatóság területén a 2,290,000 koronát tevő államségély, valamint a törvényhatóság terhére felvett 1,900,000 korona hozzájárulási összegből 199 km. közut kiépítését határozta el. A folyó évben ezen 199 km. hosszú úrhálózatból kiépíteti az orosháza—gádoros—nagyzenási utat és ennek szentesi elágazását, valamint a gyula—kigyós—apácal utat és ennek kigyósi elágazását, összesen 43,835 km. hosszban és így az 1907—1909. években kiépítendő lesz 156,166 km. hosszú úrhálózat.

— **Vidéki szülőknek különösen figyelmükbe** ajánlja *Braun* Miksa férfi, fia és gyermek-ruhák áruházát Aradon, Szabadság tér, gróf *Nadasdy*-palota. Lelkiismeretes kiszolgálás. Meg nem felelő árut kicserélek, vagy a pénzt visszaadom. Mérték utáni rendelések. Az Aradon iskolába járó diákok vidéken lakó szüleinek különös figyelmébe ajánlom, hogy t. rendeléseiket javításokat ingyen készítek. Postai megrendelések pontosan, lelkiismeretesen és gyorsan elintéztetnek. 1919

— **Biztos gyógyhatás.** Mindazok, kik rossz emésztés vagy szekrekedés következtében felfúvódásban, szorulásban, főtájásban, étvágyhiányban vagy egyéb bajokban szenvednek, s valódi „Moll féle seidlitz porok” használata által biztos gyógyulást érnek el. Egy doboz ára 2 kor. Székküldés naponta utánvétellel *Moll* A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szálítótól Bécs. I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan *Moll* A. készítménye az ógyári jelvényével és aláírásával kérendő.

— **Bolhák, svábok, poloskák legbiztosabb pusztító szere** *Vojtek* és *Weisz*nél Aradon. 112

CSARNOK.

A gyermekek.

Irta: Lengyel Laura.

Jani tizenhárom éves korában még mindig lankadatlan, engesztelhetetlen gyűlölettel nézte a leányokat.

De senkit sem gyűlölt annyira a lányok közül, mint unokatestvérét, a tizenkétéves Flórát. Ami a leányokon az ő szemében utálatos és kiálthatatlan volt, azt mind megtalálta kedves unokatestvérén, kezdve a hosszú, szőke farkocstól a kétségbeesítően tiszta fehér ruháskáig. Dicséretére legyen mondva, nem is ment úgy el a kisleány mellett, hogy hosszú, szőke haját meg ne huzzza, vagy szép fehér ruháját össze ne piszkolja maszatos kezével.

Flóra nem született martírnak. Ha nem is volt olyan erős, mint Jani, de kis kacsói vilámgyorsan mozogtak és körme olyan éles volt, mint egy fiatal kis cicáé. Jani gyakran olyan tetovirozott arccal ment haza, hogy bármelyik afrikai törzsfőnök megirigyelte volna. Ebben az időben, sajnos, még nyoma sem volt lelkében a lovagiasságnak, mert mielőtt kérdezték volna, nyíltan elpanaszolta, hogy az „undok macska” karmolta össze, egyben azonban kijelentette, hogy nem fog sokáig adós maradni a dologért.

Jani ilyen dolgokban mindig beváltotta a szavát és így most is rajta volt, hogy senki se vethessen szemére következetlenséget. Már reggel óta lesekedett Flórára, még pedig nem is magában, hanem egy hosszú mogyorófa pálcá kíséretében. Boszusomját növelte, hogy szülői semmiképpen sem voltak fölháborodva az „undok macska” ellen. Sőt édesapja annak a meleg óhajának adott kifejezést, hogy bár a szemed kikaparná egyszer, miért nem hagyod békében? Jaci még jól emlékezett, hogy a mikor letépte Flóra ruháját a fodrot, az apa! pofonon kívül semmit sem kapott vacsorára.

— Nem bánom, ha aztán megnyuznak is, — mondotta elszántan, — de ma kedvem szerint el fogom döngötni.

Főloráig várt a kert alatt, amikor végre megpillantotta ellenségét. Természetesen most is szép, fehér, tiszta ruhában volt, hosszú szőke hajában kék pántlika lógott. S ez a kék pántlika mintha még tüzelte volna Jani haragját.

Flóra fehér csipkeernyőt forgatott kezében. Lassan és büszkén jött a kertek alatt, szemét egy pillanatra sem véve le a csipkeernyőről. Az édesanyja volt és nehezen, ravasz fuffanggal tudta kilopni a szekrényből is mostnem bírt elfordítani szemét a drága holmirtól.

Csak akkor riadt meg, amikor Jani hirtelen előugrott a bokrok közül. Futni kezdett, de belebotlott az ernyőbe. Egy halk recsegés, Flóra a földön hevert, a kettétört ernyő roncsal felett zokogva.

Jani egy pillanatig bámulva nézte a katasztrófát. A botot fölemelve jobb kezében, előtte pedig a porban síró, zokogó leány és a szétlőtt ernyő. Ez nem volt a programjában, zavarba jött és nem tudta mit csináljon?

— Kelj föl no, — mondotta azután boszusan, úgy sem ragasztod össze, ha itéletnapig bőmbősz is.

— Ez a gyöngéd vigasztalás nem sokat ért, mert Flóra még keservesebben sírt.

— Ez Istenem! . . . Istenem! . . . Mit fog szólni a mama? Bárcsak meghalnék . . .

— Ugyan ne ordíts már, — mondotta Jani türelmetlenül, — kelj föl és menj haza, hiszen csak nem fognak megnyuzni.

— Istenem, mit tettem? Bárcsak meghalnék . . .

— Bánom is én. — mondotta Jani, boszusan fölvonva vállát, felőlem itt fekhatsz a porban, akár az itéletnapjáig.

Megfordult s a mogyorófabot lábá va

kezében, ott akarta hagyni a leányt. De csak pár lépést tett, aztán megint visszafordult. Egy percig csöndesen nézte a leányt, aztán egész gyöngéd hangon mondogta:

— No, te! . . . ne sírj már! . . . Kelj föl szépen! . . .

Mivel Flóra nem felelt, hát fölemelte és talpra állította.

— Így ni! . . . De most már ne bögj, mert kihozol a békétüresemből.

— Jani! . . . Jani! . . .

— No, mit akarsz?

— Bárcsak meghalnék . . .

— Ezt már mondtad egynéhányszor.

— Mit fog szólni a mama?

Jani ezalatt az ernyőt fölemelte a földről. Műértő, gondos szemmel nézte, próbálta összellesztetni az eltört darabot, aztán a fejét rázta. A reménytelenség eme mozdulatára Flóra megint jajveszékelné kezdett.

(Vége következik.)

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Ügyvédből aljegyző. Az igazságügyminiszter dr. Kovácsi Sándor világosi gyakorló ügyvédet a máramarosszigeti járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki. Kovácsi nemrég az aradi járásbíróshoz joggyakornoka volt; nemrég megszerezte az ügyvédi oklevelet s Világoson ügyvédi gyakorlatot kezdett, amelyet most újra fölcserél a bírósági hivataliál.

§ Temesvári románok háborúsága. Hónapokkal ezelőtt Cosma Aurél dr. temesvári ügyvéd az aradi Tribunában élesen kikelt Puticiu Traján dr. temesvári gör. kel. román esperes és Voniga Dávid gyíróki plébános, a temesvári Controla szerkesztője ellen, mire aztán ezek a Controlában válaszoltak a sértésekre. Ezt mondták a többek közt Cosma Aurélról:

— Kinek volna kedve résztvenni egy olyan gyűlésen, legyen az bár nemzetiségi is, amelyen Cosma Aurél is, aki komisz hazugnak lett kijelentve és a kiről az lett kijelentve, hogy iparszerűleg hazudik, részt vesz. Aki gögős füstököt ereszt, bár ezen törpének meg kell győződnie arról, hogy jóízű ember az ő társaságában nem vehet részt.

Cosma ezen kijelentések miatt, sajtó útján elkövetett rágalmazás és becsületsértés miatt följelentette előbb Puticiu Trajánt, majd Voniga Dávidot a temesvári kir. ügyészségnek. Az ügy felfolyamodás folytán a temesvári kir. törvényszék elé került, mely már legközelebb tárgyalni is fogja az ügyet.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 31

Az időjárás ismét megre fordult, noha korántsem oly nagy a forróság, mint volt, ami üdvös is.

Ma már kevés helyen vannak vissza a cséplések. Az eredmény különböző, amint már jeleztük, minőségileg. — mennyiségileg azonban bőseges.

A gazdák a nyomott árak mellett nem igen hajlandók eladni, s ez az oka, hogy a hozatalok még nem olyanok, mint a főszezonban szoktak lenni.

Elkelt a mai betáplacon:

3000 mm. uj buza 12 60—13 40.

300 mm. uj zab 11 80—12 20

200 mm. uj árpa 10 60—10 80.

100 mm. uj rozs 10 20—10 40.

— Iskoláépítés Csanádpalotán. A csanádpalota bel- és külterületi állami elemi iskolák és tartozékainak 38 862 kor 91 fillér költség keretén belül leendő felépítésére Csanádpalota községbázánál f. é. szeptember 10-én árlejtés lesz. A vonatkozó műszaki művellet és feltételek a makós m. kir. államépítészeti hivatalban betekínthetők.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augustus 31. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm fölfül súlyban 112—113 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm fölfül súlyban 117—118 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 123—124 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 126—127 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm fölfül súlyban 118—120 fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sértéslétszám: Augustus hó 28. napján volt készlet 45,948 darab, augusztus hó 29. napján fölhajtatott 376 darab, augusztus hó 29. napján elszállított 1188 darab, augusztus hó 30. napján maradt készlet 45,156 darab.

A hízó sertésélet irányszava: Változatlan.

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1906. évi augusztus 1-től 15-ig. Személyszállítás 1906. augusztus 1-től 15-ig 27861 személy, bevétel 5444 korona 20 fillér, 1905. augusztus 1-től 15-ig 26008 személy, bevétel 5061 korona 50 fillér, 1906. január 1-től augusztus 15-ig 386350 személy, bevétel 68023 korona 50 fillér, 1905. január 1-től július 15-ig 820048 személy, bevétel 64681 korona 70 fillér. Teherszállítás 1906. augusztus 1-től 15-ig 2830880 kilogram, bevétel 2844 korona 86 fillér, 1905. augusztus 1-től 15-ig 2926260 kilogram, bevétel 3006 korona 89 fillér, 1906. január 1-től augusztus 15-ig 45347860 kilogram, bevétel 45915 korona 16 fillér, 1905. január 1-től augusztus 15-ig 80291720 kilogram, bevétel 34467 korona 81 fillér.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Szárnyashangya A mesés szerencse a Modern mesénél a mesék országába vándorolt. A zord kritikus, akinek tárcáját megbíralás végett átadtuk, feltette legfeketébb szemüvegét és sötét nógylöletbe burkolódzva olvasta végig sorait. Szerinte egy modern mesének két nélkülözhetetlen kelléke van: a modernség és a mese. Ezeket azonban nem sikerült a tárcában felfedeznie. Véleménye szerint a modern mese egy intim magánügynek nyilvános uton való érintését célozza. Az udvariatlan egyén azt indítványozta, hogy küldjük el b. művecskéjét a benne előforduló Laci urnak. Ezt azonban közelebbi cím hiányában nem tehetjük meg. Konstatáljuk azonban, hogy a modern mese a közhelyektől eltekintve intelligens tollra vall, — de édes istenkém, manap annyi az intelligens tollú nő, hogy vétek volna őket minden különösebb hivatalosság hián a Parnasszusnak nevezett hiúságlegyező intézetbe bebo-csájtani. Imádja csak tovább is Tisza Pistát és rakjon el befőttes. Es tanulja meg, amit Mahaf Emil mondott egy irodalmi hölgyamatőrnek: „A nyulaprólék capri szószszal — s a habos Kugler-sütemény — felér a legdicsőbb eposzszal — s többet ér, mint egy költemény.” Bizony többet! Sőt többet ér, mint egy modern mese.

M. S. A. A képeket legjobb a Fehér Kereszt-egyesület titkárhoz, Hunyár Algernon megyei tisztviselőhöz küldeni. (Arad, megyeháza.)

Angol A kizárólagos posztó gyári raktárban

öltöny

35⁰ megtakarítással

szöveteket

árusítunk.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Fiuk részére maradékok kaphatók.

Iskola!

1906. szeptember 1-től.

Krausz Paulin

könyv- és papirkereskedése

ARAD, Színház-épület.**Iskolakönyvek**

1906/7 évre.

Teljes raktár
az összes tanintézetek részére.
Füzetek

Rajztömbök

Körzők

Iskola-táskák stb.

Teljesen tiszta

használt tankönyvek

félárban!

Az összes szükségletek
elsőrendű minőségben,
leszállított árban!

Minden nálam vásárolt könyv- és tanszerért
felelősséget vállalok!

Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin,könyv- és papirkereskedése
Átút Péter-utca, Színház-épület.

Mindenütt kapható

Garg-
lele **Kalodont**

nékülözhetlen fog-örém, 3945
a fogakat tisztán, fehérén és egészségesen tartja.

NYILTTÉR.***Nyilatkozat.**

Ezennel kijelentem, hogy augusztus hó 23-án, nevemre címzett, „Tildájának“ aláírással Tenner Alfréd Pál ur által irt levelező lap egy meggondolatlan cselekedet volt, amennyiben én erre alkalmat nem adtam.

Stoklosza Lajosné.

2287

**MAGYAR
GYÁRTMÁNYU
"ÁRPÁD"
RAJZESZKÖZ
A LEGJOBB
ISKOLAI KÖRZŐ.**

Együtt: SZÉNÁSY BÉLA

rajzeszköz- és papírnemű-gyára

Budapest, IV., Ferenciek-tere 9.

1327

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására juttatni, hogy újonnan épült, modern

fényképezési műtermemet

Andrássy-ter 16. sz. a.

megnyitottam

és eddigi műtermemet, a Forray-utcában levőt bezártam.

Sok éven külföldön szerzett tapasztalataim nyomán oly műtermet alapítottam, melynek ugy belső, valamint technikai berendezései a legelőkeltebbek és így módomban lesz oly képeket készíteni, amelyek a legnagyobb várakozásoknak is meg fognak felelni.

A fényképezést tisztán modern művészi irányban fogom kultiválni és erre a célra ki egészítettem személyzetemet is, mely elég biztosíték arra, hogy modern helyiségben, modern eszközökkel, technikai szerkezetekkel, felszereléssel művészi kivitelű képeket előállíthassak.

Műtermem részére sikerült megnyernem Nagy Géza urat üzletvezetőnek, Huber Alajos urat a technikai osztály vezetőjének, Sztojkovits József urat irodavezetőnek. Az árak továbbra is ugyanazok maradnak, mint eddig voltak. Az eddigi felvételeimről utánrendelések eszközölhetők. Felvételek naponta 9 órától est 6 óráig, úgy villanyfény mellett is eszközölhetnek.

A kapubejárathál állandó kiállítás látható. A n. é. közönség szíves támogatását továbbra is kéri

kiváló tisztelettel

Weisz Hugó,

fényképész.

2281

Telefon: városi és megyei 211. szám.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Budapest, augusztus 31.

Amerika 1/4 olcsóbb. Kínálat és vételkedv jó. Elkelt 40,000 métermázsra alig tartott árakon.

Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre 7.16—7.17
Aprillisi buza 1907-re 7.43—7.44
Rozs októberre 6.10—6.11
Zab októberre 6.88—6.89
Új tengeri 1907-re 5.10—5.11

Északi tőzsde.

Buza októberre 7.17—7.18
Aprillisi buza 1907-re 7.44—7.45
Rozs októberre 6.12—6.13
Zab októberre 6.62—6.63
Új tengeri 1907-re 5.11—5.12

Irányzat szilárd.

Zárai tőzsde.

Osztárk hitelrészvény 675.25
Magyar hitelrészvény 812.50
Magyar koronajáradék 94.50
Osztárk-magyar államvasuti részvény 676.50
Déli vasut 167.50
Lezámitolóbank részvény 515.75
Magyar jelzálog hitelbank 522.—
Rima-Murányi vasmű részvény 582.—
Városi villamos vasut részvény 581.50
Konvertált jelzálogrészvény 134.75
Egyesült Budapest fővárosi takpénzt. 2285.—
Adria tengerhajózási részvénytárs. 4450.—
Orosz járadék 79.10
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben —
Erzsébet szanatórium sorsjegy árubaan —

NAPIREND.

Szeptember 1. Szombat. Róm. kath. naptár: Farkas. — Protestáns naptár: Egyed. — Izraelita naptár: Sabbat, Kl Th. 2. Perek. — Görög-keleti naptár (augusztus 19.): András és társa. — A nap kel 5 óra 18 perckor, nyugszik 6 óra 41 perckor.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, száraz, derült.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelőintézte (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Ödön délelőtt 8—9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órakor.

Szeptember 2. A pankota és vidéke kereskedők egyesületének közgyűlése délután 2 1/2 órakor (Fehér Kereszt). — A kereskedelmi alkalmazottak szakgyűlése délután 2 1/2 órakor (Városház.)

Szeptember 3. Iskolaszéki ülés délután 4 órakor.

Szeptember 8. A magyar szent korona országai vasutas szövetsége aradi kerületének népünnepélye (Városház.) — Az aradi Meteor kerékpárklub versenye délután 3 órakor a simándi úton.

Szeptember 16. Evangélikus bál (Központi Szálló).
Szeptember 23. Foxterrier és tacsó kiállítás Új-Aradon (Wallinger-kerthelyiség.)

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 31. —

Pannonia szálloda. Topoleczky Izidor tanító Hátszeg. — Szucsú János főesperes Csákova. — Doba István hivatalnok Kunszentmárton. — Kovács Béla birtokos Somoskés. — Turku János plébános Tótvarád — Danosy István fodrász Déva — Kapfer Terézia bányamesterne Resica. — Zsolger Benő borkereskedő Resica. — Holtrik kereskedő és neje Brád. — Groz Ödön ügynök Budapest. — Demkó János intéző és neje Nagyhalmagy.

Bor és pálinka

nagykereskedés alapítására különösen alkalmas nagy beltelek
— (ház, udvar, kerttel) —

Ménesen,

továbbá kitünő fekvésű parlag-

**SZÖLLŐK
eladók.**

Bővebbet Vojtek Alajos urnál Aradon. Vojtek és Weisz cég. 2110

Iskolakönyvek

1906/7-re

KERPEL IZSÓ

könyv- és papirkereskedése

Arad, Andrassy-tér 20. (Fischer-palota.)

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy üzletemben

iskola- könyvek

az összes helybeli és vidéki tanintézetek részére az előirt legújabb kiadásokban, tiszta és kifogástalan állapotban

használtan is,

félárban,

leggondosabban fertőtlenítve kaphatók. — Minden tölem vásárolt tankönyv használhatóságaért szavatolok.

Az összes tanszerek u. m.:

- füzetek, rajztömbök,
- vonalzók, körzők,
- festékek, táskák, stb.

elsőrendű minőségben, nagy választékban vannak raktáron.

Igen jutányos árak, 376

gyors és pontos kiszolgálás!

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

kiváló tisztelettel

Kerpel Izsó

könyv- és papirkereskedő.

Vendéglő-átvétel!

Tisztelettel van szerencsénk a mélyen tisztelt közönség b. tudomására hozni, miszerint a

Tóth Endre-féle volt

Kass-vendéglőt

a mai napon

átvettük.

Egyben engedtessek meg nekünk, hogy a mélyen tisztelt közönséget értesithessük azon körülményről, miszerint mi a számoló-pinczéri rendszert mellőzve, üzletünk minden helyiségeiben a számlást magunk fogjuk személyesen végezni, miáltal egyben azon kellemes helyzetbe is jutunk, hogy mélyen tisztelt közönségünkkel minden tekintetben közvetlenül érintkezhetünk.

Legyen szabad végül még azon reményünknek adni kifejezést, miszerint minden tekintetben jó, pontos és figyelmes kiszolgálásunk által szerencsések lehetünk a mélyen tisztelt közönség kegyes pártfogását és támogatását méltán kiérdemelni.

Ennek biztató reményében és a legteljesebb kötelességtudásunktól áthatva, ajánljuk magunkat a mélyen tisztelt közönség pártfogása és jóindulatába.

Arad, 1906. szeptember 1.

Mély tisztelettel

Láng Testvérek,

vendéglősök.

2279

Csodásan és rögtön hat
lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egy szer megnedvesítjük a lábakat egykor kétszeri alkalmazás után minden esetben és biztosan megszűnik a lábizzadás.

Egy fűve

G. F.

Arad

ad 257—

Árv

A közönség zása fő a faalk melynel méter, f órakor a város árv eladóvá tes

Kikiáltás szándékozók eladott ház 4

Zárt ajánlat %-ával látandók Kelt Kapruczán.

2264

INGUSZLÉS FIA

könyv- és papirkereskedése

Arad, Weitzer János-u.

Iskolakönyvek

az összes helybeli tanintézetek részére:

használt, igen jó
karban levő tan-
könyvek fél árban

kaphatók,

új iskolai könyvek
teljes raktára.

A legújabb előirt kiadásokban.

Füzetek

A minlt. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye

nagy fal

Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha e készlet elfogy, ugy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE.

a magyar nemzet történetéből.

IRTÁK:

és BARÓTI LAJOS.

ötöt.

vitott kiadása, a Magyar Tudomány

2

ttel.

omán-képével ellátva 66 korona.

örkös és 70 korona.

RA.

uteza, ezennel megrendelem Szalay
4 va-k s kötetben, negyedrészt alakban.
lenik meg rendkívül díszes kötetben.
épevel díszítve 60 korona. A Mátyás
és 3 koronás havi részletfizetésre
mindaddig, míg a mű teljes vételára
tetek a részletek pótlásáig visszatarthat-
tókótság hozzászámlálása mellett postai
4 kedvezmény megszerzik és az egész mű
kor utánveendő.

st nem teszék és a fentiek alapján ezen-
díjes mű átvételének kötelezettsége mellett,

meg
kereskedésénél.

ytelenek.

Tessék
olvas-
hatón
sátrni

éle értelmében, bélyegmentes.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Glogovácson

a 498. számú ház, a melyben kényelmes üzlethelyiség van, teljes berendezéssel minden órában kiadó. Bővebbet ugyanott. 2270

Glogovácson

a fűtőn 480. szám alatti szatócs-üzlet, mészárszék és hentes-üzlet azzal kiadó. Bővebbet Wagner Ferencz-nél, ugyanott. 2272

Ugyes ruha varrónő

ajánkozik házakhoz, helyben vagy vidékre. Lakása, Arad Batthyányi-utca 17. szám. 2265

Kiadó!

A villanyteleppel szemben egy jó forgalmu korcsma haszonbérbe kiadó. Bővebbet ugyanott. 2269

Szalonna

téli 72, zsir 76, friss sertéshus 72 és minden hentesáru a legutányosabb napi áron kapható Garai Károlynál, Boczkó-utca 2. szám, Háltérrel szemben. Ugyanott egy tanulónak való fiu felvétetik. 2244

Okleveles tanítónő

oktatást ad a német, francia és angol nyelvekben, ugyszintén zenében is. Schmidt kisasszony, Széchenyi-utca 5. 2259

Lampionok

20 fillértől, confetti és serpentin kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Aradon, Weltzer János utca. Telefon 517. 2255

Intelligens uri családnál

3-4 középiskolai tanuló teljes ellátásban részesül. Instructor a háznál. Zongora használat. Esetleg egy különbejárati butorozott szoba azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Egy gyermektelen uricsalád,

nem anyagi érdekből, mint inkább az egyedüllét elűzése céljából az iskolai tanúvra elfogadna egy jó házból való leánykát teljes ellátásra, hol szeretetteljes, anyai gondozásban részesülne. Bővebbet Damjanich utca 28. számú házbán. 2218

Keresztény tisztviselő

családnál 2-3 tanuló teljes ellátásra mérsékelt árban felvétetik Halász-utca 11. szám alatt. 2225

ad 257—906.

Árlejtési hirdetmény.

A kapruczai körjegyzői lak- és irodahelyiség ujonnan felépítésére a megyei törvényhatóság 225/1906. sz. határozatával jóváhagyott és költségvetésileg 20390 kor. 34 fillérrel megállapított terv alapján folyó évi szeptember hó 8-án, d. e. 10 órára a kapruczai körjegyzői irodában tartandó árlejtést hirdetek.

Az árlejtési határnapig az építési feltetelek, terv és költségvetés a kapruczai körjegyzői irodában hivatalos órán belül megtekinthetők. Zárt ajánlatok a kikiáltási árnak 10% ovadékkal kell ellátva lenniök.

Miről vállalkozók arról értesíttetnek, hogy a téglanyag ez évben már megkezdendő építkezéshez rendelkezésre áll.

A kapruczai körjegyzőség képviselőiben.

Kelt Kapruczán, 1906. aug. 27.

2266

Totterer János,
körjegyző.

Az 1902. évi versenki ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi makói ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L.

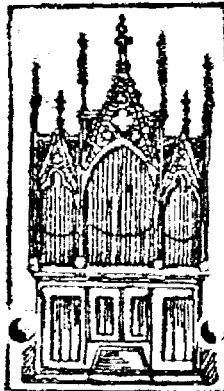
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ORGONA-ÉPÍTŐ MINTÉZET (villamos áramra berend.)
TEMESVÁROTT.

Szállít kitűnő, legújabb rendszer szerint készített

pneumatikus
orgonákat

bármily nagyságban a legolcsóbb árak mellett.

Javítások, átalakítások és hangolások átvetetnek, olcsón és kitűnő szakértelemmel eszközöltenek.

Bővebbi felvilágosítással és költségvetéssel szívesen szolgálók.

Az 1896. évi kiállításon a nagy millenniumi éremmel kitüntetve.

Üzlet megnyitás!

Alólírott tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a régi jó hírnévnek örvendő

888 vendéglőt

megvettem

s mint tulajdonomat vezetni fogom. Ugy saját termésű paulisi, mint nagyságos Purgly János ur magyarádi és Steiner Ferencz ur kitűnő ménesi borait fogom a lehető legméltányosabb árban kimérni.

Bátorkodom egyben becses figyelembe ajánlani kitűnő alföldi magyar konyhám, igérvén, hogy pontos és figyelmes kiszolgálással a n. é. közönségnek kellemes szórakozási helyet nyujtok.

Kérem szives pártfogásukat.

Kiváló tisztelettel

Ré p á s y P á l,

vendéglős. 2282

Sajattermésű nemesfajú

sárga és görög

dinnyéit

ajánlja 1901

Hámory gazdaság

sárgadinnyét 16 fillér, görögdinnyét 8 fillér per kg. árban

ARAD,

Deák Ferencz-utca 3., az udvarban.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

budapesti cipész-műhelyemet

Aradra, Deák Ferencz-utca 39. szám alá helyeztem át.

Több évi működésem által a fővárosban, azon kedvező helyzetben vagyok, hogy igen t. rendelők minden igényeinek megfelelhettek, midőn a legmodernebb munkát a legutányosabb ár mellett elkészíthetők. 1942

Kérem az igen t. közönséget egy próbarendeléssel erről meggyőződni és engem becses pártfogásával támogatni.

Valódi Savro fűzős cipő 13 kor.

Kiváló tisztelettel

Fried Ignác,

budapesti férfi- és nő-cipész.

LIFKA-féle

Elektro-Bioskop

a Boczkó-utcán

egyedül álló szórakoztató intézmény.

Fényes villanyvilágítás.

Naponta 3 előadás:

7, 8 és 9 órákor este. Vasárnap és ünnepnapokon d. u. 8-tól óránként.

Minden 2-ik nap teljesen új műsor.

Ülőhelyek felnőtteknek: I. hely 80 fill. II. hely 60 fill., III. hely 30 fill. Tíz éven aluli gyermekeknek: I. hely 40 fill., II. hely 20 fill. Katonáknak örmestertől lefelé a III. helyen 20 fillér.

Tisztelettel:

Lifka Ernesztin,

2204

tulajdonosnő.

Egyévi önkéntességre

előkészítő tanfolyam

Temesvárott. (Azelőtt Graef).

Az őszi tanfolyam kezdődik 1906. szeptember 4 én és tart 1907. február végéig. Minden szükséges felvilágosítással szívesen szolgál

Dr. Steiner Simon,

főreáliskolai tanár

Temesvár, főreáliskola.

E tanfolyam a nagyváradi tanterület főigazgatójának ellenőrzése alatt áll. 2256

Figyelmeztetés! Azon ifjak részére, kik az 1907-ik évben sorozáskötelesek, ezen tanfolyam az utolsó alkalom az előkészítéshez.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Őszi kelme ujdonságok

már teljes választékban raktárra érkeztek.

Finom angol és fekete szövetek 140 ctmr szélesek.

A n. é. közönség b. figyelmét felhívjuk azok megtekintésére.

Kiváló tisztelettel

Rosenblüh K. és Társa.

3811

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Vendéglő és sörcsarnok megnyitása!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy az igazságügyi palotával szemben, az új luth. bérházban egy a kor modern igényeinek mindenben megfelelő

sörcsarnokot nyitottam.

Kitünő jó magyar konyha. Naponta friss csapolású kőbányai sör, friss villásreggeli és hideg felvágott kapható.

Tisztán kezelt italokról, valamint pontos kiszolgálásról gondoskodva van. — A m. t. közönség b. pártfogását kérve, maradtam hálás tisztelettel

Zámbó Samu,
vendéglős.

1277

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

A MOLL A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomorbajok, testi bántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzött székrekedés, máj bántalmak, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jeles háziszor, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenytettek.

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Mollnak védjegyét és aláírását tünteti fel.

MOLL-FÉLE SÓSBORSZESZ

Moll-féle feliratu ónozzal elzárt van. A Moll-féle sósborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény, csúsz és a meghülés egyéb következményeinél legismeretesebb népszerű. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

csak akkor valódi ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és „A MOLL'S Franzbrunn und Salz

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyermekek és felnőttek okszerű bő-ápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1.80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL A. védjeggyel van ellátva. — Főszékhely: Buda-pest.

MOLL A. gyógyszerész, os. és kir. udvari szállító által.

Becs, I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJOS ÁRPAD gyógyszerárában. 3804

Telefon 556.

Tüzifa

kartellen kívül

Első osztályú bükkhasáb tűzifa Waggononkint jutányos árban kapható

Szilágyi és Társa

2167 cégénél

Arad, Boros Béni-tér 15. szám.
(Dengli ház.)

Egy gyakornok azonnali belépésre kerestetik.

Vidéki szülők figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Neumann M. cég aradi üzletéből 15 évi működésem után kiléptem s helyben Szabadság-tér, gróf Nádasdy-palotában

férfi-, fiu- és gyermekruha áruházat nyitottam.

Különösen vidéki szülőknek figyelmébe ajánlom üzletemet.

Lelkiismeretes kiszolgálás. Meg nem felelő árut kicserélek vagy a pénzt visszaadom.

Mérték utáni rendelések.

Aradon iskolába járó diákok vidéken lakó szülőknek különös figyelmükbe ajánlom, hogy t. rendelőimnek javításokat és vasalásokat ingyen készítek. — Postai megrendelések pontosan, lelkiismeretesen és gyorsan elintéztetnek. 1851

BRAUN MIKSA.